

Tuumaenergia ja -ohutuse seadus

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on:

- 1) sätestada õiguslik alus tuumaenergia rahumeelseks kasutamiseks ning sellega seotud teadus- ja arendustegevuseks ühiskonna huvides;
- 2) kehtestada nõuded tuumaenergia tootmiseks ja kasutamiseks ning tuumamaterjali ohutuks käitlemiseks;
- 3) sätestada tuumakäitise planeerimise, ehitamise, käitamise ja dekomissioneerimise ning tuumamaterjali käitlemisega seotud isikute õigused, kohustused ja vastutus;
- 4) tagada riiklik järelevalve tuumamaterjali, tuumakäitiste ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuste üle;
- 5) tagada punktides 1–4 sätestatuga seotud Eesti Vabariigi rahvusvaheliste kohustuste täitmine.

§ 2. Reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) tuumamaterjali omamist, valdamist, käitlemist, töötlemist, ladustamist, vedu, importi, eksporti ja transiiti;
- 2) tuumkütusetsükli tegevusi;
- 3) tuumakäitise planeerimist, ehitamist, käitamist ja dekomissioneerimist;
- 4) tuumajaamaga seotud kohaliku kasu arvutamist ja maksmise aluseid;
- 5) tuumakäitise ja tuumamaterjaliga seotud hädaolukordadeks valmistumist ja lahendamist;
- 6) tuumajäätmete tekitamist, omamist, valdamist, käitlemist ja lõppladustamist;
- 7) vastutust tuumakahjustuse eest;
- 8) riikliku järelevalve tegemist käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle ning vastutust nende nõuete rikkumise eest;
- 9) tuumakontrollimeetmete rakendamist ja rahvusvahelise järelevalve korraldust.

(2) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(3) Tuumaohutuse tagamisel ei või haldusmenetluse ökonoomia ega menetluskiirus piirata ohutuse põhjalikku hindamist ega selleks vajalike toimingute tegemist. Ohutus on kõigis menetlustes kõrgeim kaalutlus.

(4) Tuumamaterjali ja tuumakütusetsükliga seotud seadmete impordile, ekspordile, edasitoimetamisele, vahendamisele ja transiidile kohaldatakse strateegilise kauba seadust käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(5) Tuumkütusetsükliga seotud tegevustele kohaldatakse kiirguskaitse nõudeid kiirgusseaduse kohaselt, kuid käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

§ 3. Terminid

(1) Hädaolukorra planeerimistsoon on planeeritud kiireloomuliste kaitsemeetmete rakendamise piirkond tuumaavarii korral.

(2) Intsident käesoleva seaduse tähenduses on mis tahes tahtmatu sündmus, mille tagajärgi või võimalikke tagajärgi tuleb kiirguskaitse või tuumaohutuse seisukohalt arvestada.

(3) Juhtimissüsteem on omavahel seotud või vastastikku toimivatest elementidest nagu organisatsiooni struktuur, vastutused, protsessid ja ressursid. koosnev süsteem, mille abil organisatsioon kehtestab oma poliitika ja eesmärgid ning korraldab nende saavutamise efektiivsel ja toimival viisil, et tagada ohutuse, kvaliteedi, keskkonna, töötervishoiu, julgeoleku ja majanduslike aspektide koordineeritud juhtimine;

(4) Kasutatud tuumkütus on reaktori südamikus kiiritatud ja sealt alaliselt eemaldatud tuumkütus, mida võib käsitleda kasutatava ressursina, kui seda on kavas ümber töödelda, või radioaktiivse jäätmena, kui see suunatakse lõpladustamisele.

(5) Kavandamise aluseks olev oht on konkreetse tuumakäitise või tuumamaterjali füüsilise kaitse kavandamisel kasutatav tüüpohu profiilist tuletatud potentsiaalse kuriteo toimepanija profiil.

(6) Reaktori disain on tuumajaama või selle süsteemide, konstruktsioonide ja komponentide kavandamise ning projekteerimise dokumentatsioon, mille eesmärk on tõendada tuumajaama ohutust, töökindlust ja vastavust rahvusvahelistele tuumaohutuse standarditele.

(7) Süvakaitse on ohutuskontseptsioon, mille kohaselt rakendatakse tuumakäitises mitmest tasemest koosnevat järjestikku rakenduvate kaitsetasemete süsteemi, mille tasemed peavad olema üksteisest võimalikult sõltumatud ja mitmekesised.

(8) Tuumajaam on üht või mitut tuumareaktorit hõlmav tuumakäitis, mis toodab soojust- või elektrienergiat kontrollitava tuumalõhustumise teel, ning hõlmab jaama toimimiseks vajalikke süsteeme ja ehitisi.

(9) Tuumajulgeoleku kultuur on organisatsiooni ja üksikisiku väärtuste, hoiakute ja käitumistavade kogum, mille eesmärk on toetada, parandada ja säilitada tuumajulgeolekut.

(10) Tuumajäätmed käesoleva seaduse tähenduses on tuumakäitise käitamisel, dekomissioneerimisel või tuumkütusetsükli mis tahes tegevuse tagajärjel tekkinud radioaktiivsed jäätmed või kasutatud tuumkütus, kui see suunatakse lõpladustamisele.

(11) Tuumakäitis on rikastuskäitis, tuumkütuse valmistamise tehas, tuumajaam, uurimisreaktor, kasutatud tuumkütuse ümbertöötlemise käitis ja kasutatud tuumkütuse vaheladustamise rajatis ning vahetult eespool loetletud tuumakäitiste tööga seotud ja samal territooriumil paiknev radioaktiivsete jäätmete vaheladustamise rajatis.

(12) Tuumakäitise elukaar on ajavahemik alates käitise või selle osa asukoha valikust kuni kasutusjärgse dekomissioneerimiseni.

(13) Tuumkütus on lõhustuv tuumamaterjal, mida kasutatakse tuumareaktoris kontrollitud ahelreaktsiooni käivitamiseks ja käigus hoidmiseks.

(14) Tuumkütusetsüklil on tuumkütuse ettevalmistamise, kasutamise ja käitlemisega seotud protsesside jada, mis hõlmab uraani või tooriumi maagi kaevandamist, töötlemist ja rikastamist, tuumkütuse valmistamist, selle ladustamist ja kasutamist tuumareaktoris, kasutatud tuumkütuse võimalikku ümbertöötlemist ning nende tegevuste käigus tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemist, sealhulgas vahe- või lõpladustamist.

(15) Tuumamaterjal on Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklis 197 määratletud maak, lähtematerjal või lõhustuv erimaterjal. Maagi määratlus on sätestatud asutamislepingu artikli 197 lõikes 4 ning nende maavarade tuumamaterjalisisalduse piirväärtused on kehtestatud Euratomi nõukogu määrusega nr 9, millega määratakse kindlaks maakides sisalduva materjali kontsentratsiooni piirväärtused nimetatud lepingu artikli 197 lõike 4 kohaselt.

(16) Tuumaohutus on seisund, mis tagatakse käitamishõuete täitmise ja tuumakäitise ohutu käitamise kaudu, et vältida avariikiiritust ning leevendada võimalike avariide tagajärgi, mille tulemusena on tagatud töötajate, elanike ja keskkonna kaitse tuumakäitise ioniseeriva kiirguse ohtude eest.

(17) Tuumaohutuse kultuur on organisatsiooni ja üksikisiku väärtuste, hoiakute ja käitumistavade kogum, mille eesmärk on tagada, et kiirguskaitse ja tuumaohutuse aspektid on kõigis tegevustes esmatähtsal kohal.

(18) Tüüpohu profiil on Kaitsepolitseiameti koostatud dokument, mis kirjeldab potentsiaalseid sisemisi ja väliseid ohustajaid, nende võimeid, ressursse, motivatsiooni ja võimalikke ründeviise ning mis on aluseks tuumakäitiste ja tuumamaterjali julgeoleku- ja füüsilise kaitse nõuete kehtestamisele.

§ 4. Keelatud tegevused

(1) Keelatud on mis tahes tegevus, mis on suunatud tuumarelvade või radioaktiivset materjali laiali paiskava vahendi loomisele, arendamisele või hankimisele või radioaktiivse materjali muul viisil mitterahumeelsele kasutamisele, ning nendele tegevustele kaasaaitamine.

(2) Keelatud on mis tahes tuumkütusetsükliga seotud tegevus ilma sellekohase loata.

§ 5. Tuumaohutuse ja tuumajulgeoleku meetmete rakendamise üldpõhimõtted

(1) Tuumaenergiat ja tuumamaterjali tohib kasutada ainult rahuotstarbelistel eesmärkidel vastavuses rahvusvaheliste lepingutega, mille Eesti Vabariik on ratifitseerinud.

(2) Tuumakäitiste ja tuumkütusetsükliga seotud tegevustes tuleb rakendada ohutusnõudeid ja nende kontrollimist proportsionaalselt riskitasemega, võttes arvesse ohtude tõenäosust ja võimalikke tagajärgi.

(3) Tuumaohutuse peab tagama viisil, mis esmalt väldib ja seejärel leevendab võimalikke ohte inimese tervisele, varale ja keskkonnale.

(4) Tuumkütusetsükli tegevustes on tuumaohutus prioriteetne muude huvide ees.

(5) Tuumajulgeoleku tagamisel lähtutakse astmelisest ohupõhisest lähenemisest, riigi julgeolekueesmärkidest ja ohuhinnangutest.

(6) Tuumaohutuse ja -julgeoleku kultuuri tuleb rakendada kõigil tasanditel, edendades teadlikkust, vastutust ja pidevat valmisolekut ohte ennetada, avastada ja nendele reageerida.

§ 6. Tuumakäitise ja tuumkütusetsükli tegevuste üldised ohutusnõuded

(1) Tuumaohutus tuleb tagada kogu tuumakäitise elukaare vältel kõigis tuumkütusetsükliga seotud tegevustes, piiramata seejuures tuumakäitise eesmärgipärast käitamist, tuumaseadme kasutamist ja tuumkütusetsükli tegevust.

(2) Tuumaohutuse tagamiseks tuleb rakendada süvakaitse põhinevaid sõltumatuid kaitsemehhanisme, mis tagavad vastavuse käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele ka juhul, kui üksikud kaitsemehhanismid ei toimi kavandatud viisil.

(3) Tuumkütusetsükliga seotud tegevuste tegija vastutab käesolevas seaduses ja tuumaohutusloa tingimustes sätestatud kohustuste täitmise eest, et tagada tuumakäitise ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuse ohutus inimese tervisele, varale ja keskkonnale ning töötajate kiirguskaitse tuumakäitise elukaare jooksul kõigis kiiritusolukordades, mis on seotud tema valduses oleva tuumamaterjali või muu radioaktiivse materjaliga, ning see vastutus säilib kogu tuumakäitise elukaare vältel sõltumata tuumaohutusloa kehtivusest või olemasolust ega ole üleantav.

2. peatükk

Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse pädev asutus

1. jagu

Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse pädev asutus

§ 7. Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse pädev asutus

(1) Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse pädev asutus on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi *pädev asutus*), kes korraldab kiirgus- ja tuumaohutuslast tegevust, kaasates vajaduse korral teisi täidesaatva riigivõimu asutusi nende pädevuses olevate küsimuste lahendamisse.

(2) Pädev asutus on kiirgus- ja tuumaohutuslases tegevuses sõltumatu ja oma eelarvega. Teenistuslikku järelevalvet pädeva asutuse üle teeb valdkonna eest vastutav minister Vabariigi Valitsuse seaduses sätestatud korras. Teenistuslik järelevalve ei tohi piirata pädeva asutuse sõltumatust talle käesoleva seadusega pandud ülesannete täitmisel.

(3) Pädeva asutuse kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse kulud kaetakse sihtotstarbeliselt riigieelarvest ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud menetlus-, järelevalve- ja teenustasudest. Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevuse eelarve on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eelarves eristatud.

(4) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab pädeva asutuse ettepanekul:

- 1) pädeva asutuse toimingute eest tasutava menetlustasu ja järelevalvetasu määrad, arvestamise ja tasumise korra ning nõuded menetlustasude tagatistele;
- 2) pädeva asutuse poolt oma tegevusvaldkonnas osutatavate tasuliste teenuste kirjeldused ja teenustasud.

(5) Käesoleva seaduse alusel kehtestatud menetlus-, järelevalve- ja teenustasud tasutakse pädeva asutuse e-riigikassa kontole.

§ 8. Pädeva asutuse ülesanded ja õigused

(1) Pädeva asutuse ülesanne on tagada kiirgus- ja tuumaohutuse, tuumajulgeoleku ning tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli riiklik järelevalve ning lubade väljastamine lähtudes seadusest ja rahvusvahelistest kohustustest.

(2) Pädev asutus:

- 1) osaleb kiirgusohutust ning tuumaohutust ja -julgeolekut puudutavate poliitikate, arengudokumentide ja õigusaktide väljatöötamisel, esitades eelnõude kohta arvamusi ning tehes ettepanekuid nende muutmiseks ja täiendamiseks;
- 2) kooskõlastab tuumaohutust, -julgeolekut ja tuumkütusetsükli puudutavate õigustloovate aktide eelnõud;
- 3) korraldab tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli süsteemi ning peab sellekohast riiklikku registrit;
- 4) töötab rahvusvaheliste standardite rakendamiseks välja käesoleva seaduse kohaldamisala puudutavad juhendid;
- 5) korraldab kiirgusohutuse ning tuumaohutuse ja -julgeoleku tagamise riikliku korralduse jaoks oluliste uurimistööde tegemist ning nende tulemuste avaldamist;
- 6) korraldab kiirgusseiret ja tagab kiirgusohust varajase hoiatamise süsteemi toimimise;
- 7) korraldab avalikkuse teavitamist kiirgus- ja tuumaohutusega seotud küsimustes ning piiriülest kaasamist seaduses sätestatud korras ja ulatuses;
- 8) annab, muudab ja tunnistab kehtetuks kiirgustegevuslube ja tuumaohutuslube, seaduses ettenähtud juhul muid lube ja registreeringuid ning määrab nende tingimused;
- 9) korraldab kiirgustegevuse ja tuumkütusetsükli puudutavate tegevuste nõuetele vastavuse tagamist kontrolli- ja menetlustoimingute kaudu;
- 10) kooskõlastab isikute tuumaohutuse, tuumakäitiste ja tuumamaterjali füüsilise kaitse ja tuumakontrollimeetmete rakendamise tagamisega seotud valdkondade koolituskavasid;
- 11) kontrollib ja hindab õigusaktides ettenähtud juhul tuumaohutusloa omajate juhtkonna, töötajate ja töövõtjate kvalifikatsiooni ning väljastab isikutele tuumkütusetsükli tegevuses osalemiseks vajalikke tunnistusi;
- 12) täidab rahvusvahelistest kohustustest ja kokkulepetest tulenevaid ülesandeid, sealhulgas vahendab teavet Euroopa Aatomienergiaühenduse, Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri ja rahvusvahelise andmekeskusega tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu alusel;
- 13) täidab muid talle seadusega pandud kohustusi.

(3) Pädev asutus teeb seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ettekirjutusi ja annab muid haldusakte.

2. jagu

Nõuandvad organisatsioonid ja eksperdid

§ 9. Tehniliste tugisorganisatsioonide ja ekspertide kaasamine

(1) Pädeval asutusel on õigus kaasata oma ülesannete täitmisesse sõltumatuid tehnilisi tugisorganisatsioone ja eksperte nende pädevuse, nende kasutuses olevate tehniliste vahendite ja erialaste teadmiste kohaselt.

(2) Tehniliste tugisorganisatsioonide ja ekspertide kaasamisel peab olema tagatud huvide konflikti vältimine.

(3) Vastutus ja regulatiivne otsustusõigus on pädeval asutusel.

3. peatükk

Tuumakäitise planeerimine ja ehitamine

1. jagu

Tuumakäitise planeerimine

§ 10. Tuumakäitise asukoha valik

(1) Tuumakäitise planeerimisele kohaldatakse planeerimisseadust, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Pädev asutus kooskõlastab asukoha eelvaliku otsuse eelnõu juhul, kui see vastab rahvusvahelistele tuumakäitise asukohavalikut käsitlevatele dokumentidele ning planeeringu koostamise korraldaja on taganud vähemalt järgmiste kriteeriumite hindamise:

- 1) jahutusvee kättesaadavus ja piisavus;
- 2) kaugus maismaal olevast riigipiirist ja tihedalt asustatud piirkondadest;
- 3) suurõnnetuse ohuga ettevõtete ja muudest inimtegevusest tulenevate tegevuste ohualad;
- 4) piirkonna taristu ja juurdepääsuteed;
- 5) meteoroloogilised tingimused ja kliimategurid;
- 6) geoloogiline sobivus;
- 7) kaugus aktiivsetest geoloogistest rikestest;
- 8) ülejutusohuga alad;
- 9) hädaolukorraplaani rakendatavus;
- 10) hinnanguline hädaolukorra planeerimistsoon;
- 11) julgeoleku- ja füüsilise kaitse meetmete rakendatavus;
- 12) piisav maismaa olemasolu ja tulevase maakasutuse sobivus.

(3) Tuumakäitise asukoha eelvaliku hindamise täpsemad nõuded ja andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 11. Tuumakäitise asukoha hindamise aruanne

(1) Planeeringu koostamise korraldaja tagab asukoha hindamise aruande koostamise, mille raames tuleb hinnata ala sobivust tuumakäitise asukohaks, võttes arvesse muu hulgas:

- 1) asukohaga seotud asjaomaseid tegureid, mis võivad mõjutada tuumakäitise ohutust ja füüsilist kaitset selle eeldatava elukaare jooksul, näiteks geoloogilised, hüdrogeoloogilised ja meteoroloogilised tegurid;
- 2) inimtekkelisi ohutegureid, näiteks suurõnnetuse ohuga või ohtlike ettevõtete lähedus, ohtlike kaupade transporditeed, lennuõnnetuse oht;
- 3) kohalike olude, muu hulgas maakasutuse, teede ja ligipääsude mõju tuumakäitise ohutusele ning tuumamaterjali füüsilisele kaitsele;
- 4) kohalike olude mõju hädaolukorrale valmisolekule ja reageerimisele;
- 5) pinnase stabiilsust;
- 6) soojuse ärajuhtimise võimalusi;
- 7) kavandatava tuumakäitise tõenäolist mõju elanike ja keskkonna ohutusele ja julgeolekule.

(2) Tuumakäitise asukoha hindamise täpsemad nõuded ja andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

2. jagu Eelhinnang

§ 12. Tuumakäitise ehitamise ja käitamise eelhinnang

(1) Tuumakäitise ehitamist ja käitamist kavandav isik (edaspidi *tulevane käitaja*) peab taotlema eelhinnangu, millega hinnatakse tema organisatsioonilist, majanduslikku ja julgeolekualast sobivust tuumakäitise ehitamiseks ja käitamiseks.

(2) Positiivne eelhinnang on ehitusloa taotlemise eelduseks.

(3) Eelhinnangu andmisele kohaldatakse avatud menetlust, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 13. Eelhinnangu taotlemine ja taotluse lahendamine

(1) Tulevane käitaja esitab pädevale asutusele:

- 1) andmed oma juriidilise staatuse, omandistruktuuri ja juhtkonna kohta;
- 2) tõendid, et taotleja ja temaga seotud isikud ei kujuta ohtu riigi julgeolekule;
- 3) juhtkonna ja töötajate kvalifikatsiooni, pädevuse ja kogemuse ülevaate ning töötajate värbamiskava;
- 4) auditeeritud andmed ettevõtte või ematettevõtte majandusliku seisundi kohta ning rahastuse ja jäätmekäitluse korraldamise põhimõtted;
- 5) hankekorralduse ja tarneahela juhtimise põhimõtete ning kvaliteedisüsteemi kirjelduse;

(2) Pädev asutus esitab eelhinnangu taotluse vähemalt Välisministeeriumile, Välisluureametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Kaitsepolitseiametile ja Finantsinspektsioonile, kes oma

pädevuse piires kooskõlastavad või jätavad taotluse põhjendatult kooskõlastamata 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates.

(3) Pädev asutus annab positiivse eelhindangu, kui:

- 1) tulevase käitaja registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht ja tegevuskoht on Eestis või välisriigi äriühing tegutseb Eestis äriregistrisse kantud filiaali kaudu;
- 2) tulevane käitaja ja temaga seotud isikute tegevus ei ohusta riigi julgeolekut;
- 3) tulevase käitaja juhtkonda kuuluvatel isikutel on vajalik erialane kvalifikatsioon ja kogemused;
- 4) tulevasel käitajal on piisav arv vajaliku pädevusega töötajaid, sealhulgas tuumakäitise ehitamiseks ja käitamiseks pädevad isikud ja kava nimetatud isikute värbamiseks;
- 5) tulevasel käitajal on hankeplaan ja asjakohased tarneahela lepingud tuumakäitise konstruktsioonide, tehnosüsteemide ja seadmete komponentide hankimiseks tuumakäitise elukaare kõigis etappides ning hankeplaan tuumkütuse tarnimiseks;
- 6) tulevasel käitajal on tuumakäitise käitamiseks ja elektri tootmiseks majanduslikud eeldused.

(4) Eelhindangu taotlemise täpsustatud nõuded ja hindamise kriteeriumid ning taotluse ja eelhindangu andmekoosseisud kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 14. Positiivse eelhindangu andmisest keeldumine

(1) Pädev asutus ei anna positiivset eelhindangut järgmistel juhtudel:

- 1) tulevase käitaja suhtes kehtib asjaomasel tegevusalal kohtuotsusega kohaldatud või seadusest tulenev majandustegevuse keeld;
- 2) tulevane käitaja või tema majandustegevus ei vasta ühele või enamale positiivse eelhindangu andmise eeldusele;
- 3) tulevane käitaja on taotluses esitanud tahtlikult valeandmeid, mis võiksid mõjutada taotluse lahendamist;
- 4) tulevane käitaja ja temaga seotud isikute tegevus ohustab riigi julgeolekut.

(2) Kui pärast positiivse eelhindangu andmist ilmevad asjaolud, mille tõttu pädev asutus ei oleks saanud anda positiivset eelhindangut käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alusel, tunnistab pädev asutus eelhindangu kehtetuks.

3. jagu

Tuumaohutusnõuded tuumakäitise ehitamiseks

§ 15. Tuumakäitise projekteerimine ja ehitamine

(1) Tuumakäitise ehitamine toimub ehitusseadustiku kohaselt, võttes arvesse käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(2) Tuumakäitiste projekteerimisel ja ehitamisel tuleb:

- 1) tagada ehitise töökindlus ja stabiilsus, arvestades tuumaohutuse nõudeid ja inimese rolli käitise käitamisel, ning rikete ennetamiseks ja ohutuse tagamiseks rakendada süvakaitset;

2) kasutada üksnes sellist tehnoloogiat, mille kasutamiskogemus on tõendatud, ja reaktori disaini, mille on teise riigi pädev asutus heaks kiitnud ning mis ei pärine riigist, mille tehnoloogia kasutuselevõtt võib ohustada Eesti riigi julgeolekut.

(3) Eeldatakse, et ehitamisega seotud tuumaohutus on tagatud, kui järgitakse ehitusmaterjalide ja -toodete ning ehitamiseks vajalike konstruktsioonide, tehnosüsteemide ja seadmete komponentide rahvusvahelisi standardeid. Kui rahvusvahelist standardit ei järgita, peab ehitamist kavandav isik tõendama tuumaohutuse nõuete täitmist muul viisil.

(4) Tuumakäitise ümberehitamiseks või laiendamiseks on projekteerimistingimused kohustuslikud.

(5) Kui ehitamisele eelnes riigi eriplaneeringu kehtestamine, annab pädev asutus projekteerimistingimused tuumakäitise ümberehitamiseks või laiendamiseks, arvestades riigi eriplaneeringus sätestatuga.

(6) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada nimekirja tuumakäitise ehitusmaterjalidest ja -toodetest, ehitamiseks vajalikest konstruktsioonidest, tehnosüsteemidest ja seadmete komponentidest ning vastavatest standarditest.

(7) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada nõuded eri liiki tuumakäitiste ja tuumaseadmete ehitusprojekti koostamisele ja ehitusprojektile.

§ 16. Pädeva asutuse tuumaohutuse hinnang tuumakäitise ehitamiseks

(1) Ehitusloa menetluses hindab pädev asutus kavandatud tuumakäitise, sealhulgas selle ehitise ja tehnoloogiliste seadmete ning süsteemide vastavust käesolevas seaduses ja selle alusel sätestatud tuumaohutuse nõuetele ja rahvusvahelistele standarditele (edaspidi *pädeva asutuse tuumaohutuse hinnang*).

(2) Ehitusloa taotlusele tuleb lisada:

- 1) tuumakäitise planeeritava asukoha maa kasutusõigust ja selle tingimusi tõendavad dokumendid;
- 2) tuumakäitise esialgne ohutusaruanne vastavalt käesoleva paragrahvi lõike 7 alusel kehtestatud nõuetele;
- 3) tuumakäitise ehitustööde kavandatud etapid ja ajakava;
- 4) ehitusprojektil põhinev hädaolukorra riskianalüüs ja hädaolukorra lahendamise plaan;
- 5) tuumakäitise ehitamise aegne turvaplaan, milles on kirjeldatud valve ja kaitse meetmed loata juurdepääsu, varguse, sabotaaži ja muu pahatahtliku tegevuse tõkestamiseks ehitamise käigus;
- 6) ehitamisega seotud isikute tausta- ja julgeolekukontrolli kord ehitamise ajal;
- 7) tuumaohutuse tagamise meetmete kirjeldus;
- 8) tööohutuse, keskkonnaohutuse ja andmeturbe tagamise meetmete kirjeldus tuumakäitise ehitamise ajaks;
- 9) tuumakäitise algne dekomissioneerimiskava;
- 10) pädeva asutuse nõudmisel positiivse eelhinnangu eelduste kehtivuse kinnitus.

(3) Pädeva asutuse tuumaohutuse hinnang peab hõlmama lisaks ehitusprojekti hindamisele vähemalt käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–10 nimetatud andmeid ja valdkondi ning

selle tulemused dokumenteeritakse kirjalikus aruandes, mille lõppjärelused ja tuumaohutuse tagamise meetmed esitatakse ehitusloa andmise otsuse osana.

(4) Pädeva asutuse tuumaohutuse hinnangu andmise menetlust võib jätkata keskkonnamõju hindamise ajal osas, mis ei sõltu keskkonnamõju hindamise tulemustest.

(5) Ehitusloa võib anda üksnes juhul, kui pädeva asutuse tuumaohutuse hinnangu järelus on positiivne. Pädev asutus ei anna positiivset tuumaohutushinnangut, kui tulevane käitaja ei esita käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumenti või ei tõenda vastavust nendele dokumentidele kehtestatud nõuetele.

(6) Pädeva asutuse tuumaohutuse hinnangut ei kanta ehisregistrisse ning selle dokumendid ja andmed säilitatakse pädeva asutuse dokumendiregistris.

(7) Nõuded esialgsele ohutusaruandele ning pädeva asutuse tuumaohutushinnangu koostamise ja dokumentide säilitamise nõuded ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 17. Ehitusloa andmine

(1) Ehitusluba tuumakäitise ehitamiseks antakse tulevasele käitajale 24 kuu jooksul nõuetekohase ehitusloa taotluse esitamisest arvates.

(2) Pädev asutus esitab tuumakäitise ehitusloa andmise otsuse eelnõu, välja arvatud pädeva asutuse tuumaohutushinnangu, Vabariigi Valitsusele seisukoha andmiseks. Vabariigi Valitsus annab seisukoha 90 päeva jooksul otsuse eelnõu saamisest arvates. Ehitusloa andmise menetlus peatub Vabariigi Valitsuse seisukoha andmise aja jooksul.

(3) Ehitusloa menetluses kaasab pädev asutus puudutatud isikud ja asutused ehitusseadustikus sätestatud korras.

§ 18. Algne dekomissioneerimiskava

(1) Tulevane käitaja koostab tuumakäitise liigile, tehnoloogiale, keskkonnamõjule ja selle tegevuse lõpetamisega kaasnevatele ohtudele vastava algse dekomissioneerimiskava.

(2) Algne dekomissioneerimiskava peab kirjeldama võimalikke dekomissioneerimise strateegiaid, nende teostatavust, valitud referentsstrateegiat ja rahastamise põhimõtteid ning andma hinnangu tekkivate jäätmete liikidele ja kogustele.

(3) Algse dekomissioneerimiskava andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 19. Tuumakäitise ehitamise järelevalve

(1) Omanikujärelevalvet teeb tulevane käitaja.

(2) Tuumakäitise ehitamise ajal teeb lisaks omanikujärelevalvele ehitamise üle järelevalvet pädev asutus, kelle ülesanne on tagada, et ehitamine toimub kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide ning ehitusloaga, samuti rahvusvaheliste tuumaohutuse standarditega.

(3) Pädeva asutuse järelevalve hõlmab muu hulgas:

- 1) ehitustööde ja seadmete paigalduse järelevalvet;
- 2) järelevalveks vajalike mõõtmiste, katsete ja auditite tegemist või korraldamist;
- 3) dokumentatsiooni ja tööde vastuvõtu ülevaatamist;
- 4) tööde etappide kaupa jätkamise kooskõlastuse andmist juhul, kui ohutusnõuded on täidetud.

(4) Pädeval asutusel on õigus:

- 1) viibida pidevalt ehitusplatsil ja järelevalveks vajalikus ulatuses ehitusettevõtja ruumides;
- 2) tutvuda kõigi ehitust, kvaliteeti ja ohutust käsitlevate dokumentidega;
- 3) nõuda muudatusi töökorralduses, kvaliteedikontrolli süsteemis või materjalide kasutuses;
- 4) peatada ehitustööd või keelduda järgmise etapi alustamise lubamisest, kui tuumaohutuse nõuded ei ole täidetud;
- 5) kaasata järelevalvesse sõltumatuid eksperte ja asutusi.

(5) Pädev asutus dokumenteerib kõik järelevalvetoimingud ja koostab ehitusetappide aruanded, mille alusel antakse kooskõlastus järgmise etapi alustamiseks või ehitise osalise valmimise kinnitamiseks.

(6) Pädeva asutuse ehitamisaegse järelevalve ülesannete täitmine ei välista ega asenda käesoleva seaduse ega ehitusseadustiku alusel tehtavat muud järelevalvet.

(7) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada tuumakäitise ehitamisaegse järelevalve täpsustatud nõuded ja korra.

§ 20. Ehitise kasutusluba

Tuumakäitise ehitise kasutusluba antakse tulevasele käitajale ehitusseadustikus sätestatud korras enne käesoleva seaduse §-s 34 sätestatud osalise käitamisloa andmist.

4. peatükk

Tuumakäitise katsetamine, käitamine ja dekomissioneerimine

1. jagu

Tuumaohutusloa kohustus ja menetluse üldsätted

§ 21. Tuumaohutusloa kohustus ja loa andja

(1) Tuumaohutusluba peab olema:

- 1) tuumakäitise katsetamiseks, käitamiseks ja dekomissioneerimiseks;
- 2) transpordivahendi, millele on selle liikuma panekuks paigaldatud tuumareaktor, tootmiseks, käitamiseks ja hooldamiseks.

(2) Tuumaohutusloa andja on pädev asutus.

(3) Tuumaohutusluba ning selles sätestatud õigused ja kohustused ei ole üleantavad.

§ 22. Tuumaohutusloa taotlus ja menetlus

(1) Tuumaohutusloa taotluses esitatakse ja tuumaohutusloas märgitakse järgmised andmed:

- 1) taotleja nimi ja isikukood või registrikood;
- 2) taotleja ning kontaktisiku aadress ja kontaktandmed;
- 3) tegevuskoha aadress, sealhulgas veebilehe aadress ja kontaktandmed, juhul kui need erinevad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud kontaktandmetest;
- 4) kavandatava tegevuse sisu, eesmärk ja põhjendus.

(2) Pädev asutus vaatab tuumaohutusloa taotluse läbi ja teeb otsuse tuumaohutusloa andmise või sellest keeldumise kohta 24 kuu jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest arvates, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(3) Kui tuumaohutusloa taotluse menetlemise ajal tehakse muudatusi taotluses esitatud andmetes või dokumentides, on taotleja kohustatud esitama muudetud andmed või dokumendid uuendatud kujul pädevale asutusele. Taotluse olulise muutmise korral võib pädev asutus lugeda käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja kulgemise alguseks oluliselt muudetud andmete või dokumentide kättesaamise päeva.

(4) Pädev asutus peatab taotluse läbivaatamise:

- 1) taotleja soovil, kuid kokku mitte kauem kui 36 kuuks nõuetekohase taotluse esitamisest arvates;
- 2) kui taotleja viivitab menetlustasu maksmisega või nõuetekohase tagatise esitamisega;
- 3) kui taotluse lahendamiseks on vaja pöörduda seisukoha saamiseks või toimingute tegemiseks välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni poole, millisel juhul peatatakse taotluse läbivaatamine alates välisriigi pädeva asutuse või rahvusvahelise organisatsiooni poole pöördumisest kuni asjakohase seisukoha saamise või toimingute tegemiseni.

(5) Tuumaohutusloa menetlust võib jätkata keskkonnamõju hindamise ajal osas, mis ei sõltu keskkonnamõju hindamise tulemustest.

(6) Tuumaohutusloa taotluse esitamisel tuleb tasuda menetlustasu, kui see on käesoleva seaduse alusel kehtestatud.

(7) Kui menetlustasu ei tasuta ühe maksena enne taotluse läbivaatamist, on taotleja kohustatud pädeva asutuse nõudmisel esitama menetlustasu tasumise tagatise.

(8) Tuumaohutusloa andmisele ja muutmisele kohaldatakse avatud menetlust, kui käesolevas seaduses ei sätestata teisiti.

§ 23. Tuumaohutusloa andmine, kehtivusaeg ja kättetoimetamine

(1) Tuumaohutusluba antakse, kui taotluses esitatud andmed ja dokumendid on nõuetekohased ning taotleja on tõendanud kavandatava tegevuse vastavust asjakohase tuumaohutusloa nõuetele.

(2) Tuumaohutusluba antakse tähtajatult, välja arvatud ühekordseks või pädeva asutuse määratud arvu kordustega või kindlaksmääratud koguste või muu piirväärtuse täitumisega piiratud tegevuseks.

(3) Tuumaohutusluba toimetatakse kätte elektrooniliselt.

§ 24. Tuumaohutusloa andmisest keeldumine

Pädev asutus keeldub tuumaohutusloa andmisest, kui:

- 1) taotleja kavandatava tuumakäitise ehitised või seadmed või tuumkütusetsükliga seotud tegevused või taotleja kasutatav tehnoloogia ei ole taotleja kasutatavaid ohutusmeetmeid arvestades ohutud inimese tervisele, varale või keskkonnale;
- 2) tegevusega, milleks tuumaohutusluba taotletakse, kaasneb või võib kaasneda oht riigisisesele või rahvusvahelisele julgeolekule;
- 3) taotleja juhtkonna või töötajate erialane ettevalmistus või oskused ei vasta õigusakti nõuetele;
- 4) tuumakäitise või tuumamaterjali valve ja füüsiline kaitse pole tagatud;
- 5) taotleja suhtes kehtib kohtuotsusega kohaldatud, seadusest tulenev või pädeva asutuse ettekirjutusega määratud keeld seoses käesolevas seaduses sätestatud tuumaohutuse nõude rikkumisega;
- 6) taotleja on loa taotluses esitanud tahtlikult valeandmeid, mis võiksid mõjutada taotluse lahendamist ning mille esitamata jätmise korral tuleks loa andmisest keelduda muul käesolevas paragrahvis nimetatud alusel;
- 7) taotleja ei ole tasunud taotluse läbivaatamise menetlustasu või esitanud tasumise tagatist.

§ 25. Tuumaohutusloa muutmine

(1) Pädev asutus võib muuta tuumaohutusluba, kui:

- 1) loa tingimuste või tuumakäitise ohutusuaruande aluseks olnud tehnilised või ohutuslikud eeldused on muutunud viisil, mis oluliselt mõjutab loa tingimusi, kuid ei eelda loa peatamist;
- 2) tuumakäitise katsetuste või käitamise käigus saadud tulemused näitavad vajadust muuta loa tingimusi ohutuskriteeriumide täitmiseks;
- 3) loa omaja kavandab tegevuses või käitises muudatusi, mis mõjutavad oluliselt loa tingimusi või tuumakäitise ohutusuaruande aluseid ning ei ole lahendatavad pädeva asutuse kooskõlastamisega;
- 4) tuumakäitise ümberehitamine, laiendamine või rekonstrueerimine toob kaasa tuumakäitise füüsilise, tehnilise või funktsionaalse iseloomu muutuse, mis võib mõjutada tuumakäitise ohutust või tuumaohutusloa tingimusi.

(2) Tuumaohutusloa muutmisele kohaldatakse tuumaohutusloa andmisele sätestatud nõudeid ja korda ning loa muudatus toimetatakse kätte elektrooniliselt.

(3) Tuumaohutusloa muutmine otsustatakse avatud menetluseta:

- 1) kui loa muutmine ei mõjuta keskkonnariski suurust, loa muutmisel ei toimu keskkonnamõju hindamist või puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse läbiviimiseks;
- 2) kui menetluse kiirem läbiviimine on vajalik keskkonnaohu või hädaolukorra vältimiseks;
- 3) kui menetluse kiirem läbiviimine on vajalik, et ennetada elutähtsa teenuse katkemise ohtu.

§ 26. Tuumaohutusloa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Pädev asutus peatab tuumaohutusloa kehtivuse, kui:

- 1) käitaja takistab käesolevas seaduses sätestatud järelevalve tegemist;
- 2) tuumakäitise seisund, katsetuste tulemused või ilmnunud uued asjaolud ei võimalda pidada tegevuse jätkamist ohutuks.

(2) Loa peatamise otsus kehtib kuni peatamise aluseks olnud asjaolude kõrvaldamiseni ja pädeva asutuse otsuseni loa peatamise lõpetamise kohta.

(3) Pädev asutus tunnistab tuumaohutusloa kehtetuks, kui:

- 1) loa omaja ei suuda tagada tuumaohutust ning ohutusnõuete rikkumine ei ole kõrvaldatav või selle kõrvaldamine ei ole mõistliku aja jooksul võimalik;
- 2) ilmneb, et loa andmise aluseks olnud andmed või asjaolud on olnud olulisel määral väärad, puudulikud või varjatud ning tegelikud asjaolud ei võimalda tuumaohutust tagada;
- 3) loa omaja rikub korduvalt või olulisel määral loatingimusi, tuumaohutusnõudeid või pädeva asutuse ettekirjutusi;
- 4) loa omaja tegevus ohustab riigi julgeolekut;
- 5) loa omaja loobub tegevusest või lõpetab käitise kasutamise.

(4) Tuumaohutusloa kehtivuse peatamisel või kehtetuks tunnistamisel ei kohaldata avatud menetlust.

§ 27. Tuumaohutusloa kehtivuse peatamise või kehtetuks tunnistamise tagajärjed ja riigi õigus sekkuda

(1) Kui tuumaohutusloa kehtivus peatatakse või see tunnistatakse kehtetuks, peab loa omaja viivitamata rakendama kõik meetmed tuumakäitise ohutuse tagamiseks. Tuumamaterjali ja käitise süsteeme võib kasutada üksnes ulatuses, mis on vältimatult vajalik ohutuse tagamiseks.

(2) Kui loa omaja ei täida lõikes 1 sätestatud kohustust või kui loa omaja tegevusetus võib ohustada inimese tervist, keskkonda, tuumaohutust või tuumajulgeolekut, võib pädev asutus rakendada asendustäitmist asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

§ 28. Tuumaohutusloa omaja kohustused tuumaohutuse tagamisel

(1) Asjakohase tuumaohutusloa omaja peab tagama tuumakäitise, tuumaseadme konstruktsiooni ja tehnoloogilise lahenduse vastavuse ohutusnõuetele.

(2) Tuumaohutusloa omaja on kohustatud rakendama kvaliteedijuhtimissüsteemi, mis tagab loa saanud tegevuse vastavuse tuumaohutuse ja -julgeoleku nõuetele ning tuumakäitise sihipärase toimimise kogu tegevuse vältel.

(3) Tuumaohutusloa omaja peab tagama piisavate rahaliste vahendite ja töötajate olemasolu, et täita käesolevas seaduses sätestatud kohustused tuumakäitise tuumaohutuse tagamisel.

(4) Tuumaohutusloa omaja vastutus hõlmab ka vastutust töövõtjate tegevuse eest. Tuumaohutusloa omaja peab tagama töövõtjate ja töötajate piisava kvalifikatsiooni, koolituse ja töökogemuse tuumaohutuse seisukohast oluliste tegevuste jaoks.

(5) Tuumaohutusloa omaja peab tagama tuumaohutuse ja -julgeoleku seisukohast oluliste tegevuste, otsuste ja sündmuste dokumenteerimise ning vastavate andmete säilitamise kogu tuumakäitise elukaare vältel ning tegevuse lõpetamisel andmed pädevale asutusele üle andma.

§ 29. Dokumentide uuendamine ja kooskõlastamine, tegevuse kooskõlastamine ning muudatustest teavitamine

(1) Tuumaohutusloa omaja peab taotlema pädeva asutuse kirjaliku kooskõlastuse tegevustele või dokumentide muutmisele, mis võivad mõjutada tuumaohutust, kuid ei too kaasa loa muutmise vajadust.

(2) Tuumaohutusloa omaja kooskõlastab pädeva asutusega töötajate määramise vastutavatele ametikohtadele.

(3) Tuumaohutusloa omaja kooskõlastab pädeva asutusega järgmiste dokumentide muudatused:

- 1) katsetusprogrammi või selle ajakava muudatused, mis võib mõjutada tuumakäitise süsteemide, konstruktsioonide ja seadmete komponentide testimist;
- 2) tuumajäätmete käitluskava ja dekomissioneerimiskava muudatused, mis ei mõjuta tuumaohutust;
- 3) hädaolukorra plaani ja turvaplaani muudatused;
- 4) korduva ohutushindamise ajakava või metoodika muudatused.

(4) Tuumaohutusloa omaja peab hädaolukorra plaani ja turvaplaani ajakohastama vähemalt iga kolme aasta tagant, kui tuumaohutusloaga ei ole sätestatud teisiti.

(5) Kooskõlastamist nõudvaid tegevusi või dokumentide muudatusi ei või teha enne pädeva asutuse kirjaliku kooskõlastuse saamist.

(6) Pädev asutus annab kooskõlastuse või keeldub kooskõlastuse andmisest, arvestades tegevusega või dokumentide muudatusega kaasnevaid riske töötajatele, elanikele ja keskkonnale. Kooskõlastusest keeldumise korral kaalub pädev asutus loa muutmise võimalust.

(7) Tuumaohutusloa omaja peab kirjalikult teavitama pädevat asutust tegevuse või dokumendi muudatusest, mis ei mõjuta tuumakäitise käitamispiire ja -tingimusi, tuumakäitise ohutusaruande eeldusi ega loas sätestatud ohutuspõhiseid ning mis ei too kaasa riski suurenemist, kuid mõjutavad tuumakäitise töökorraldust.

(8) Pädev asutus võib määrata muude oluliste tuumaohutusega seotud dokumentide, kui on nimetatud lõikes 3, muudatuste või tegevuste kooskõlastamise või teavitamise kohustuse asjakohases tuumaohutusloas, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud.

(9) Täpsustatud nõuded ja korra andmete ajakohastamisele, kooskõlastamis- ja teavitamiskohustusele kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 30. Järelevalve tuumaohutusloa omaja tegevuse üle

(1) Pädev asutus teeb tuumakäitise üle regulaarset järelevalvet eesmärgiga ennetada intsidente ning tagada käesoleva seaduse ja tuumaohutusloa nõuete täitmine.

(2) Tuumaohutuse regulaarne järelevalve toimub pädeva asutuse koostatud järelevalvekava alusel vastavalt astmelisele ohupõhisele lähenemisele ja käsitleb tuumaohutusloa nõudeid ja tingimusi. Järelevalvekava lisatakse tuumaohutusloale.

(3) Regulaarne tuumaohutusjärelevalve on suunatud käitaja tegevuse, tuumaohutuse kultuuri ja juhtimissüsteemi toimimise hindamisele ning rikkumiste ennetamisele.

(4) Tuumaohutusjärelevalve käigus võib pädev asutus teha ettekirjutusi.

(5) Korrakaitseaduse kohane järelevalve viiakse läbi üksnes juhul, kui käesolevas seaduses või selle alusel sätestatud nõuete rikkumine või käitaja tegevus kujutab vahetut ja olulist ohtu elule, tervisele või keskkonnale ning eeldab sekkumist korrakaitseorganite poolt vastavalt eriseadustele.

(6) Tuumaohutusloa omanik on kohustatud pädevale asutusele esitama või tegema kättesaadavaks teabe ning tagama juurdepääsu tuumakäitisele ja tuumamaterjalile ulatuses, milles see on vajalik vastavalt tuumakäitise järelevalvekavale.

(7) Pädeval asutusel on õigus omal algatusel järelevalvekava muuta:

1) tuumaohutusloa muutmisel;

2) tuumakontrollimeetmete, käitise ja tuumamaterjali füüsilise kaitse meetmete muutmisel.

2. jagu

Tuumakäitise katsetamine ja käitamine

§ 31. Tuumakäitise katsetamine ja käitamine

(1) Tuumakäitise katsetamine ja käitamine toimub järgmiste üksteisele järgnevate etappidena:

1) tuumkütuse katsetusetapp, mille käigus kontrollitakse tuumakäitise süsteemide, konstruktsioonide, komponentide ja protseduuride eesmärgipärast toimimist;

2) tuumkütusega katsetusetapp, mille käigus kontrollitakse tuumakäitise terviklikku töökindlust ja tööprotsessi, eesmärgiga välja selgitada tuumaenergia ohutu tootmise piirid;

3) korralise käitamise etapp, mille käigus tuumakäitis toodab tuumaenergiat eelnevates etappides määratletud käitamispäirangutel ja -tingimustel.

(2) Käesolevas jaos sätestatud lubade menetlusele kohaldatakse käeoleva peatüki 1. jaos sätestatud, arvestades käesolevas jaos sätestatud erisustega.

§ 32. Tuumaohutusluba tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega

(1) Tuumaohutusluba tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega (edaspidi *katsetamisluba*) annab õiguse alustada tuumakäitise konstruktsioonide, süsteemide ja komponentide katsetamist enne tuumkütuse laadimist reaktoris.

(2) Katsetamisluba kehtib kuni osalise käitamisluba andmiseni, kuid mitte kauem kui 12 kuud.

(3) Katsetamisloa pikendamiseks esitab loa omaja pädevale asutusele katsetuste vahearuande ja täiendatud katsetusprogrammi.

(4) Katsetamisluba antakse iga tuumakäitise kohta eraldi.

(5) Pädev asutus esitab katsetamisloa eelnõu kooskõlastamiseks Siseministeriumile, Päästeametile ning Politsei- ja Piirivalveametile ja teadmiseks kohaliku omavalitsuse üksusele.

§ 33. Tuumaohutustuba tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega või korraliseks käitamiseks

(1) Tuumaohutustuba tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega või korraliseks käitamiseks (edaspidi *käitamisluba*) annab loa omajale õiguse katsetada või korraliselt käitada tuumakäitise ehitisi ja seadmeid käitamisloas määratud katsetus- ning käitamispiirides ja -tingimustel.

(2) Käitamisluba antakse iga tuumakäitise kohta eraldi.

§ 34. Osaline käitamisluba tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega

(1) Pädev asutus annab osalise käitamisloa tuumakäitise katsetamiseks tuumkütusega, kui katsetusloaga lubatud katsetuste tulemuse aruanne kinnitab, et käitis, selle konstruktsioonid, süsteemid ja komponendid on valmis tuumkütusega katsetusteks.

(2) Osaline käitamisluba kehtib kuni korralise käitamisloa andmiseni, kuid mitte kauem kui 18 kuud loa andmise päevast arvates. Pädev asutus võib osalise käitamisloa kehtivust pikendada kuni korralise käitamisloa andmiseni, kui katsetuste jätkamine on ohutusnõuete kohaselt lubatav ja vajalik.

(3) Osalise käitamisloa pikendamiseks esitab loa omaja pädevale asutusele katsetuste vahearuande ja ajakohastatud ajakava.

(4) Pädev asutus esitab osalise käitamisloa eelnõu kooskõlastamiseks vähemalt Siseministeriumile, Päästeametile ning Politsei- ja Piirivalveametile ja teadmiseks kohaliku omavalitsuse üksusele.

§ 35. Käitamisluba tuumakäitise korraliseks käitamiseks

(1) Pädev asutus annab käitamisloa tuumakäitise korraliseks käitamiseks, kui on täidetud kõik järgmised eeldused:

- 1) tuumakäitise ohutusaruanne on katsetuste tulemuste põhjal ajakohastatud;
- 2) osalise käitamisloa alusel tehtud katsetused tuumkütusega on lõpetatud ning nende tulemused tõendavad käitise vastavust tuumakäitise ohutusaruandele;
- 3) katsetusaruanne tõendab, et kõik ohutusfunktsioonid ja -süsteemid toimivad kavandatud viisil;
- 4) katsetuste tulemuste põhjal tõendatud käitamispiirangud ja -tingimused vastavad tuumaohutuse nõuetele.

(2) Käitamisluba korraliseks käitamiseks kehtib kuni käitise dekomissioneerimisloa andmiseni, kuid mitte kauem tuumakäitise kavandatavast elukaarest.

(3) Pädev asutus esitab käitamisloa eelnõu kooskõlastamiseks vähemalt Siseministriumile, Päästeametile ning Politsei- ja Piirivalveametile ja teadmiseks kohaliku omavalitsuse üksusele.

§ 36. Katsetamisloa ja käitamisloa taotluse andmekoosseis

(1) Katsetamisloa taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid ja dokumente:

- 1) katsetusprogramm, mis hõlmab nii tuumkütuseta kui ka tuumkütusega etappi ja mõlema etapi ajakava;
- 2) tuumakäitise ohutusaruanne, mis põhineb ehitusloa taotlemiseks esitatud tuumakäitise esialgsel ohutushinnangul ning sisaldab teavet ehitamise käigus tehtud muudatustest ning teavet tuumakäitise kavandatud katsetamise kohta vastavalt katsetusprogrammile;
- 3) käitises katsetatavate konstruktsioonide, süsteemide ja komponentide loetelu koos katsete eesmärgi ja peamiste parameetritega;
- 4) juhtimis- ja ohutussüsteemide kirjeldused ning nende kasutusjuhendid;
- 5) töökeskkonna ja kiirguskaitsemeetmete kirjeldus;
- 6) lepingud tuumakäitise käitamiseks nõutava pädevusega juhtkonna ja töötajatega ning kehtiv juhtimis- ja töökorralduse ning tööprotseduuride eeskiri;
- 7) töötajate tausta- ja julgeolekukontrolli meetmed;
- 8) hädaolukorra plaan ja turvaplaan;
- 9) käitise töö ja ohutusalase teabe registreerimise ning aruandluse kord;
- 10) täiendatud dekomissioneerimiskava.

(2) Käitamisloa taotlus peab sisaldama lisaks lõikes 1 nimetatule järgmisi andmeid ja dokumente:

- 1) katsetusaruanne tuumkütuseta või tuumkütusega katsetamise kohta vastavalt sellele, kas taotletakse osalist või korralist käitamisluba;
- 2) täiendatud tuumakäitise ohutusaruanne;
- 3) tuumkütuse käitlemise ja ladustamise korraldus;
- 4) tuumajäätmete käitluskava;
- 5) tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli süsteemi kirjeldus;
- 6) riiklikusse dekomissioneerimisfondi tehtavate sissemaksete ja finantstagatise olemasolu dokumentatsioon.

(3) Valdikonna eest vastutav minister kehtestab määrusega katsetamisloa, osalise käitamisloa ja korralise käitamisloa taotluste täpsustatud andmekoosseisud.

§ 37. Katsetamisloa ja käitamisloa andmekoosseis

(1) Katsetamisloas märgitakse või sellele lisatakse järgmised andmed, nõuded ja dokumendid:

- 1) lubatud katsetuste ulatus, liigid, läbiviimise tingimused ja ohutusmeetmed;
- 2) käitamine ohutusnõuded töötajatele ja juhtkonnale;
- 3) nõuded katsetuste dokumenteerimisele ja aruandlusele;
- 4) vajaduse korral tuumkütuse käitise territooriumile esmase transpordi ja laadimise nõuded;
- 5) katsetusprogramm;
- 6) pädeva asutuse ohutusjärelvalve kava;
- 7) muud tingimused, mis on vajalikud ohutuse või julgeoleku tagamiseks.

(2) Käitamisloas märgitakse või sellele lisatakse järgmised andmed, nõuded ja dokumendid lisaks lõike 1 sätestatule:

- 1) tuumkütusega katsetamise tegevuste ulatus ja järjestus, kui taotletakse osalist käitamisluba;
- 2) tuumakäitise käitamistingimused ja -piirangud;
- 3) tuumkütuse käitlemise ja ladustamise nõuded;
- 4) tuumajäätmete käitlemise nõuded ja käitluskava;
- 5) julgeoleku tagamise meetmed;
- 6) tuumakäitise dekomissioneerimiskava;
- 7) pädeva asutuse ohutusjärelvalve kava;
- 8) tegevuste ja dokumentide kooskõlastamise, aruandluse ja dokumenteerimise kord;
- 9) tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli nõudeid;
- 10) katsetusprogramm või katsetusaruanne vastavalt sellele, kas taotletakse osalist või korralist käitamisluba;
- 11) muud tingimused, mis on vajalikud tuumaohutuse ja -julgeoleku tagamiseks tuumakäitise tuumkütusega katsetamisel või korralisel käitamisel.

(3) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega:

- 1) tuumakäitise katsetamise ja käitamise dokumenteerimise ning andmete pädevale asutusele esitamise ja aruandluse nõuded ja korra;
- 2) katsetamisloa, osalise käitamisloa ja korralise käitamisloa täpsustatud andmekoosseisud.

§ 38. Käitamisloa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Pädev asutus peatab käitamisloa kehtivuse täielikult või osaliselt, kui:

- 1) tuumakäitise konstruktsioonides, süsteemides või komponentides ilmneb ohutuse seisukohast oluline kõrvalekalle või rike;
- 2) katsetuste või käitamise käigus ilmneb ohutuse seisukohast oluline kõrvalekalle projekteeritud lahendusest või tuumakäitise ohutusaruande eeldustest;
- 3) loa omaja ei rakenda nõutud hädaolukorra lahendamise, julgeoleku, kiirguskaitse või tuumamaterjali füüsilise kaitse meetmeid;
- 4) loa omaja juhtimissüsteem või juhtimise korraldus ei vasta nõuetele viisil, mis ei võimalda tagada ohutut käitamist.

(2) Käitamisloa kehtivuse peatamise ajal on käitamisloa omaja kohustatud viivitamata rakendama vajalikke meetmeid tuumakäitise ohutuse ja julgeoleku tagamiseks ning puuduste kõrvaldamiseks ning taastama tuumakäitise ohutus- ja füüsilise kaitse nõuetele vastava seisundi.

(3) Kui peatamise aluseks olnud asjaolu ei ole kõrvaldatud või ära langenud pädeva asutuse määratud tähtaja jooksul, tunnistab pädev asutus käitamisloa kehtetuks.

§ 39. Tuumkütuse esmane transport tuumakäitise territooriumile

Katsetamis- või käitamisloa omaja kooskõlastab pädeva asutusega tuumkütuse esmase transpordi tuumakäitise territooriumile vastavalt käesoleva seaduse § 29 lõigetes 1, 4 ja 5 ning lõike 8 alusel kehtestatud korrale.

§ 40. Tuumakäitise ohutusaruanne

(1) Tuumakäitise ohutusaruanne on tulevase käitaja ja tuumaohutusloa omaja koostatud dokument, mis tõendab tuumakäitise ohutust.

(2) Tulevane käitaja ja tuumaohutusloa omaja peab esitama pädevale asutusele tuumakäitise ohutusaruande vastavalt loamenetluse etapile:

1) tuumakäitise esialgse ohutusaruande ehitusloa taotlemisel;

2) muudetud tuumakäitise ohutusaruande katsetamis- ja käitamisloa taotlemisel;

(3) Pädev asutus vaatab ohutusaruande läbi ja annab sellele hinnangu ehitusloa ja tuumaohutusloa menetluses. Positiivne hinnang on asjakohase loa andmise eeltingimuseks.

(4) Pädeval asutusel on õigus nõuda tuumakäitise ohutusaruande täiendamist või muutmist, kui see on vajalik tuumaohutuse tagamiseks, rahvusvahelistest lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks või valdkondlike teadusuuringute tulemustega arvestamiseks.

(5) Tuumakäitise ohutusaruande täpsustatud sisu ja muutmise nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 41. Katsetusprogramm

(1) Tuumakäitise või selle üksikute seadmete ja protsesside katsetamine ning testimine viiakse läbi asjakohases tuumaohutusloas sisalduva tuumakäitise katsetusprogrammi alusel.

(2) Katsetusprogramm hõlmab käitise konstruktsioonide, süsteemide ja komponentide töökindluse ja ohutuse kontrolli loogilises ja progresseeruvus järjekorras kuni käitise tervikliku toimimiseni, eesmärgiga tõendada, et ehitatud tuumakäitis vastab tuumakäitise ohutusaruandes kavandatud lahendusele.

(3) Pädeval asutusel on õigus nõuda tuumakäitise katsetusprogrammi täiendamist või muutmist, kui see on vajalik tuumaohutuse tagamiseks, rahvusvahelistest lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks või valdkondlike teadusuuringute tulemustega arvestamiseks.

(4) Nõuded tuumakäitise katsetusprogrammile ja katsetuste läbiviimisele kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

§ 42. Jäätmekäitluskohustus

(1) Tuumaohutusloa omaja, kelle tegevuse tulemusena tekivad tuumajäätmed, on vastutav kõigi tuumajäätmete käitlemiseks vajalike tegevuste ettevalmistamise ja õigeaegse täitmise eest, sealhulgas seonduvate kulude katmise eest.

(2) Tuumajäätmete käitluskava kehtib kogu asjaomase tuumaohutusloa kehtivusaja jooksul ning selle kava esitab loa omaja iga kolme aasta järel järgnevas kolmeks aastaks. Tuumajäätmete käitluskava peab sisaldama ka üldist plaani järgmiseks kuueks aastaks, kui loaga ei ole määratud teisiti.

(3) Tuumajäätmete käitluskava täpsemad nõuded ja koosseisu kinnitab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 43. Korduv ohutushindamine

(1) Käitamisloa omaja peab korraldise käitamise etapis tegema korduva ohutushindamise ja esitama selle kohta aruande vähemalt üks kord kümne aasta jooksul, kui käitamisloaga ei ole sätestatud teisiti.

(2) Pädeval asutusel on õigus sätestada käitamisloa tingimustes korduva ohutushindamise sagedus ja nõuded, arvestades käitise tüüpi, vanust ja muid riske.

(3) Korduval ohutushindamisel ja aruande koostamisel tuleb võtta arvesse:

- 1) käitise vananemisest tingitud mõjusid;
- 2) käitamise käigus saadud kogemusi;
- 3) aja- ja asjakohaseid teadusuuringute tulemusi;
- 4) muudatusi kohalduvates õigusaktides;
- 5) rahvusvaheliste ohutusstandardite arengut;
- 6) muutusi riigi julgeolekukeskkonnas ja ohuhinnangutes.

(4) Käitamisloa omaja peab kõrvaldama korduva ohutushindamise käigus tuvastatud puudused käitamisloa nõuete täitmisel. Selle kohustuse täitmata jätmise korral võib pädev asutus loa kehtivuse peatada või loa kehtetuks tunnistada.

(5) Käitamise ajal tehtava korduva ohutushindamise nõuded ja meetodika ning aruande andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 44. Töötajate pädevus ja kvalifikatsiooninõuded

(1) Tuumakäitise käitajal peab olema tuumakäitise elukaare kõigis etappides piisav arv pädevaid ja sobiva kvalifikatsiooniga töötajaid, kes tagavad tuumaohutuse ja -julgeoleku nõuete järjepideva täitmise.

(2) Tuumakäitise käitaja analüüsib süsteemselt ja dokumenteeritult tuumakäitise ohutuks käitamiseks vajalikku töötajate arvu, pädevust ja nende jaotust ning hindab perioodiliselt, kas töötajate arv, pädevus ja sobivus ohutuse seisukohast oluliste ülesannete täitmiseks on piisavad.

(3) Tuumakäitise käitaja määrab tuumakäitise juhtimissüsteemis ohutuse tagamise eest vastutavad isikud, sealhulgas isikud, kes vastutavad käitise ohutuse, julgeoleku, juhtimise, protseduuride rakendamise, tuumaohutuse ja -julgeoleku kultuuri edendamise ning käitise ohutuse hindamise ja kontrolli korraldamise eest, ning kehtestab nende ülesanded, vastutusvaldkonnad ja asendamise reeglid. Vastutaval ametikohal võib töötada üksnes isik, kelle tööleasumine on kooskõlastatud pädeva asutusega vastavalt käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuetele.

(4) Tuumakäitise käitaja tagab, et ohutuse seisukohalt olulisi ülesandeid võib täita üksnes isik, kelle pädevus ja kvalifikatsioon vastab tuumakäitise käitaja kehtestatud nõuetele ning on tõendatud, milline põhimõte laieneb ka töövõtjatele.

(5) Tuumakäitise käitaja kehtestab töötajate juhendamise ja väljaõppekorralduse, mis põhineb oskus- ja tööjõuvajaduse analüüsil ja pikaajalisel prognoosil ning pädevuse arendamise ja hindamise korral.

(6) Tuumakäitise käitaja peab enne personali arvu või struktuuri muutmist, kui see võib oluliselt mõjutada tuumakäitise ohutust, põhjendama muudatuse vajadust, ning pärast muudatuse rakendamist hindama ja dokumenteerima selle mõju ohutusele.

(7) Tuumakäitise käitaja peab tagama, et tuumakäitise töötajatel on juurdepääs vajalikele väljaõppe-, täiendusõppe- ja pädevuse säilitamise koolitustele, ning et pädevust ja kvalifikatsiooni hinnatakse regulaarselt vastavalt kehtestatud nõuetele.

(8) Vastutavate ja ohutuse seisukohast oluliste ametikohtade loetelu ning nendele ametikohtadele esitatavad kvalifikatsiooni- ja pädevusnõuded ning nende tõendamise korra, samuti töötajate väljaõppe, täiendusõppe ja pädevuse hindamise nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

3. jagu

Tuumakäitise dekomissioneerimine

§ 45. Üldnõuded tuumakäitise dekomissioneerimisel ja selle järel

(1) Tuumakäitise korralise käitamise lõpetamisel tuleb tuumakäitis tuumamaterjalist tühjendada, tuumaseadmed demonteerida ja ehitised lammutada ning tuumajäätmed ladustada või ümber töödelda nii, et käitise hoonetes ja kinnistu pinnases olevate radionukliidide sisaldus ei ületa kiirgusseaduse § 62 lõike 3 alusel valdkonna eest vastutava ministri määrusega sätestatud nõudeid.

(2) Pädeval asutusel on õigus kehtestada dekomissioneerimisjärgse seire nõuded tuumakäitise territooriumi asukohtades, mille suhtes kehtivad kiirgusohutuse nõuded.

(3) Pärast dekomissioneerimistegevuste lõpetamist tuleb dekomissioneerimisega seotud dokumendid ja andmed, sealhulgas andmed tuumakäitise, radioaktiivsete jäätmete ja materjalide käitlemise, vabastamise ja lõppladustamise kohta ning muud tõendusmaterjalid anda säilitamiseks üle pädevale asutusele.

(4) Nõuded tuumakäitise dekomissioneerimise dokumenteerimisele, dokumentatsiooni säilitamisele ja andmete pädevale asutusele esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 46. Lõplik dekomissioneerimiskava

(1) Lõplik dekomissioneerimiskava peab sisaldama valitud dekomissioneerimisstrateegiat, tegevuste ajakava ja järjestust, jäätmekäitus- ja rahastamisstrateegiat ning tuumakäitise asukoha kavandatud lõppseisundi saavutamise ja tõendamise viisi.

(2) Lõplikus dekomissioneerimiskavas peab arvestama algses dekomissioneerimiskavas tehtud muudatustega ja tuumakäitise kasutamise ajal selles tehtud ehituslike ja tehnoloogiliste muudatustega.

(3) Pädeval asutusel on õigus nõuda lõpliku dekomissioneerimiskava muutmist või täiendamist, kui see on vajalik tuumaohutuse tagamiseks, õigusaktides sätestatud nõuete täitmiseks või kui

kava tuleb ajakohastada tuumakäitise seisundi, kavandatud tegevuste, rahastamise või keskkonnaseisundi muutumise tõttu.

(4) Lõpliku dekomissioneerimiskava andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 47. Tuumaohutusluba tuumakäitise dekomissioneerimiseks

(1) Tuumaohutusluba tuumakäitise dekomissioneerimiseks (edaspidi *dekomissioneerimisluba*) annab käitajale õiguse lõpetada tuumakäitise käitamine, eemaldada kasutatud tuumkütus reaktorist, demonteerida reaktor ja muud seadmed ning lammutada käitise ehitis.

(2) Käitamisloa omaja esitab tuumakäitise dekomissioneerimiseks pädevale asutusele taotluse ja lisab sellele lõpliku dekomissioneerimiskava ning ehitusprojekti ehitise lammutamiseks vastavalt ehitusseadustiku alusel sätestatud nõuetele.

(3) Pädev asutus annab dekomissioneerimisloa 12 kuu jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest arvates, kui on täidetud järgmised eeldused:

- 1) dekomissioneerimiskavas kirjeldatud tegevused tagavad käitise ohutu dekomissioneerimise;
- 2) dekomissioneerimisfondi vahendid või muud rahalised tagatised katavad kõik tööde tegemiseks vajalikud kulud;
- 4) loa taotlejal on tööde tegemiseks pädevad kvalifitseeritud töötajad;
- 5) objekti ja tuumamaterjali füüsilise kaitse ja kiirgusohutuse korraldus vastab õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 6) esitatud on keskkonnaseirekava;
- 7) ehitusprojekt ehitise lammutamiseks vastab ehitusseadustiku alusel kehtestatud nõuetele.

(4) Dekomissioneerimisloas määratakse:

- 1) tööde ajakava ja etapid;
- 2) kiirgus- ja tööohutuse nõuded;
- 3) radioaktiivsete jäätmete ja materjalide käitlemise kord;
- 4) objekti ja tuumamaterjali füüsilise kaitse nõuded;
- 5) tuumakäitise ehitise lammutamise nõuded vastavalt ehitusprojektile;
- 6) tööde lõpetamise ja aruandluse nõuded;
- 7) pädeva asutuse järelevalve tegemise kord.

(5) Dekomissioneerimisloa menetlusele kohaldatakse käesoleva peatüki 1. jagu arvestades käesolevas jaos sätestatud erisustega. Lõike 4 punktis 5 sätestatud nõuded asendavad ehitusseadustiku kohase ehitusloa ehitise lammutamiseks.

(6) Pädev asutus võib peatada või tunnistada dekomissioneerimisloa kehtetuks, kui loatingimusi on oluliselt rikutud, tööde jätkamine ohustab töötajaid, elanikke või keskkonda või rahalised tagatised on ebapiisavad.

(7) Dekomissioneerimisloa kehtivus lõpeb pädeva asutuse otsusega, millega kinnitatakse, et kõik loatingimused on täidetud ja tuumakäitise seotud maa-ala saab vabastada käesoleva seaduse ja kiirgusseaduse nõuete kohaldamisest.

(8) Dekomissioneerimisloa taotluse ja loa andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 48. Tuumaohutusloa omaja kohustused dekomissioneerimisel

Dekomissioneerimisloa omaja on kohustatud dekomissioneerimisel:

- 1) tagama ohutuse, turvalisuse ja keskkonnakaitse, sealhulgas töövõtjate tegevuse korral;
- 2) põhjendama katsetamata dekomissioneerimismeetodite kasutamist ning esitama need pädevale asutusele kooskõlastamiseks;
- 3) koostama ja ajakohastama lõplikus dekomissioneerimiskavas ettenähtud tegevuste kohta ohutusaruande, hädaolukorra riskianalüüsi, hädaolukorra lahendamise plaani ja turvaplaani;
- 4) tagama kuni dekomissioneerimise lõpuni sellise juhtkonna ja kvalifitseeritud töötajate olemasolu, mis võimaldab ohutut ja nõuetekohast dekomissioneerimist vastavalt lõplikule dekomissioneerimiskavale, sealhulgas tagama juhtkonna ja vastutavate töötajate piisava väljaõppe;
- 5) tagama kõigi dekomissioneerimisega seotud kulude katmise käesolevas seaduses sätestatud korras.

5. peatükk Kiirguskaitse

§ 49. Kiirguskaitse nõuded

Tuumamaterjali, tuumakäitise ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuste korral kohaldatakse järgmisi kiirgusseaduse sätteid:

- 1) kiirgusohutuse põhimõtteid vastavalt §-dele 21–23;
- 2) kiirgustegevuse tegija kohustusi vastavalt §-dele 32 ja 35;
- 3) 3. peatüki 3. jagu;
- 4) 7. peatükki.

6. peatükk Hädaolukorraks valmistumine ja tegevus hädaolukorras

§ 50. Tuumakäitise hädaolukorra riskianalüüs

- (1) Tuumakäitise hädaolukorra riskianalüüsi koostamine toimub tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.
- (2) Riskianalüüs vaadatakse üle ja seda täiendatakse vajaduse korral vähemalt iga kahe aasta järel või pärast olulisi muutusi ohutegurites või käitises.
- (3) Valdkonna eest vastutav minister võib kehtestada määrusega täpsustatud nõuded tuumakäitise riskianalüüsile.

§ 51. Tuumakäitise hädaolukorra lahendamise plaan

- (1) Käitamisloa omajal peab olema hädaolukorra riskianalüüsile vastav tuumakäitise hädaolukorra lahendamise plaan, mis hõlmab vähemalt:
 - 1) reageerimiskava eri tüüpi hädaolukordade korral kõigis töörežiimides;
 - 2) töötajate väljaõpet ja õppusi;

- 3) hädaolukorrast vahetu teavitamise ja teabevahetuse protseduure;
- 4) vajalike ressursside, varude ja sekkumisvõime tagamist;
- 5) koostööd teiste asutuste ja rahvusvaheliste partneritega;
- 6) hädaolukorra planeerimistsooni määramist;
- 7) elanike kaitse- ja evakuatsioonimeetmeid;
- 8) tegevusi hädaolukorra lõpetamiseks;
- 9) vajaduse korral täiendavaid planeerimisalasid pikaajaliste kaitsemeetmete rakendamiseks;
- 10) hädaolukorra lahendamisele järgnevaid tegevusi;
- 11) vajaduse korral sotsiaalsühholoogilist tuge ja elanike nõustamist.

(2) Tuumakäitise hädaolukorra lahendamise plaani harjutamiseks ja kontrollimiseks korraldab käitamisloa omaja vähemalt üks kord aastas õppuse. Õppusest teavitatakse Päästeametit vähemalt 20 tööpäeva enne selle toimumist.

(3) Tuumakäitise hädaolukorra lahendamise plaan vaadatakse üle ja seda täiendatakse vajaduse korral vähemalt iga kahe aasta järel või pärast olulisi muutusi ohutegurites või käitises.

(4) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega sätestada täpsustatud nõuded tuumakäitise hädaolukorra plaanile ja selle rakendamisele.

§ 52. Tegevus hädaolukorras

(1) Tuumaavarii või kiirgushädaolukord lahendatakse vastavalt tsiviilkriisi ja riigikaitse seadusele, arvestades kiirgusseaduses ja käesolevas seaduses sätestatut.

(2) Tuumaavarii käesoleva seaduse tähenduses on tuumakäitise või tuumamaterjaliga seotud ootamatu sündmus või sündmuste ahel, mis toob või võib tuua kaasa olulise ohu inimese tervisele või varale või keskkonnale või avariikiirituse olukorra ning mis eeldab viivitamatut tegevust ohu kõrvaldamiseks või kaitsemeetmete rakendamist.

(3) Sekkumine tuumakäitises tekkinud avariikiirituse olukorras toimub kiirgusseaduse § 107 kohaselt.

(4) Pädeval asutusel on vajaduse korral õigus kaasata avariikiirituse olukorras sekkumiseks muid isikuid, kellel on sekkumiseks vajalikud erialased teadmised, vahendid ja võime ning loakohustusega tegevusala korral ka asjaomane tegevusluba.

§ 53. Rahvusvaheline teavitamine ja koostöö kiirgushädaolukorra korral

(1) Pädev asutus teavitab viivitamatult Euroopa Komisjoni ja neid Euroopa Liidu liikmesriike, keda see vahetult mõjutab, elanike kaitseks rakendatavatest meetmetest või selle kavandamisest, kui see on tingitud:

- 1) Eesti Vabariigi territooriumil toimunud tuumaavariist, millega kaasneb või tõenäoliselt kaasneb radioaktiivse aine pääs keskkonda;
- 2) Eesti Vabariigi territooriumil või mujal tavapärasest oluliselt erineva kiirgustaseme avastamisest, millega tõenäoliselt kaasneb tervisekahjustus;
- 3) muudest õnnetusjuhtumitest või tegevustest, mille tagajärjel pääseb või võib pääseda keskkonda olulises koguses radioaktiivset ainet.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teates esitatakse Euroopa Liidu nõukogu otsuses 87/600/Euratom sätestatud korras nõutud ja asjakohane teave, et võimalik radioloogiline mõju

liikmesriikides oleks võimalikult väike. Teabe esitamise järel esitab pädev asutus asjakohaste ajavahemike järel Euroopa Liidu nõukogu otsuses 87/600/Euratom sätestatud seiretulemused.

(3) Teistest Euroopa Liidu liikmesriikidest või Euroopa Komisjonilt saadud kiirgushädaolukorda puudutava teate korral pädev asutus:

- 1) rakendab viivitamatult käesolevast seadusest, kiirgusseadusest ning tsiviilkriisi ja riigikaitse seadusest tulenevad vajalikud meetmed elanike või keskkonna kaitseks;
- 2) teavitab viivitamatult Euroopa Komisjoni rakendatud meetmetest ja soovitudest, mis on antud pärast niisuguse teabe saamist;
- 3) teavitab Euroopa Komisjoni asjakohaste ajavahemike järel seiretulemustest toiduainete, söötade, joogivee ja keskkonna radioaktiivsuse tasemest.

(4) Pädev asutus teavitab tuumaavarii korral Rahvusvahelist Aatomienergiaagentuuri ja mõjutatud välisriike ning konsulteerib nende riikide pädevate asutustega vastavalt Eesti Vabariigi mitme- või kahepoolsetele välislepingutele.

(5) Pädev asutus pöörduv vajaduse korral Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri või välisriikide poole abi saamiseks ning korraldab vastavalt Eesti suhtes kehtivatele mitme- või kahepoolsetele välislepingutele abi andmiseks vajalike isikute ja seadmete vastuvõtu ning nendega seotud tegevuse.

7. peatükk

Tuumamaterjali transport, eksport ja import

§ 54. Tuumamaterjali transport, eksport ja import

(1) Tuumamaterjali veole kohaldatakse kiirgusseaduse § 68 lõike 1 punkti 2, § 41, § 70 ja § 70¹–70⁴ sätteid ning käesoleva seaduse § 79.

(2) Tuumamaterjali või muu radioaktiivse materjali kontrolli süsteem on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks, ning strateegilise kauba seaduses.

(3) Kui tuuma- või muu radioaktiivne materjal liigitub käesoleva seaduse 8. peatükis nimetatud tuumajäätmeks, kohaldatakse selle veole käesoleva peatüki ning sisse-, välja- ja läbiveole ka käesoleva seaduse § 58 sätteid.

8. peatükk

Tuumajäätmete ja kasutatud tuumkütuse käitlemine

§ 55. Tuumajäätmete käitlemise põhimõte ja üldnõuded

(1) Tuumakütusetsükli tegevustes tekkivate tuumajäätmete radioaktiivsus ja maht hoitakse nii väiksena, kui see on mõistlikult saavutatav, piiramata tuumaenergia kasutamise üldpõhimõtete rakendamist.

(2) Tuumajäätmeid käideldakse vastavalt kiirgusseaduse §-des 58, 60, 61, 64 ja 66 ning § 56 lõike 2 ja § 64 lõike 4 alusel sätestatud nõuetele arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(3) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab täpsustatud nõuded kasutatud tuumkütuse käitlemisele.

§ 56. Eestis tekitatud tuumajäätmete käitlemine

(1) Eestis tekitatud tuumajäätmed tuleb käidelda, vaheladustada ja lõppladustada Eestis, välja arvatud lõigetes 2–3 sätestatud juhtudel.

(2) Tuumajäätmeid võib lõppladustada teises Euroopa Liidu liikmesriigis või kolmandas riigis, kui enne tuumajäätmete saatmist on Eesti ja sihtriigi vahel sõlmitud ja jõustunud leping lõppladustusrajatise kasutamiseks sihtriigis vastavalt Euroopa Komisjoni kehtestatud kriteeriumitele.

(3) Kasutatud tuumkütust võib teise riiki saata selle ümbertöötlemiseks tingimusel, et seda ei suunata lõppladustamisele.

§ 57. Väljaspool Eestit tekitatud tuumajäätmete käitlemine

Väljaspool Eestit tekitatud tuumajäätmeid ei tohi käidelda, vaheladustada ega lõppladustada Eestis.

§ 58. Tuumajäätmete sisse- ja väljavedu

Tuumajäätmete sisse- ja väljaveole kohaldatakse kiirgusseaduse §-des 82–87 sätestatud ja § 83 lõike 2 alusel kehtestatud nõudeid.

§ 59. Riiklik tuumajäätmete käitlemise tegevuskava

(1) Riiklik tuumajäätmete käitlemise tegevuskava on radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku tegevuskava osa.

(2) Riiklikus tuumajäätmete käitlemise tegevuskavas määratakse riiklik tuumajäätmete käitlemise poliitika, sealhulgas tuumajäätmete käitlemise eesmärgid ja põhimõtted, võimaluse korral ka tuumajäätmete kogus, asukoht, samuti tuumajäätmete käitlemise kulu ja ajakava hinnang.

(3) Riikliku tuumajäätmete käitlemise tegevuskava koostab valdkonna eest vastutav ministeerium koos pädeva asutusega.

(4) Riikliku tuumajäätmete käitlemise tegevuskava koostamisel tuleb avalikkust teavitada ning anda soovi avaldanud isikutele võimalus arvamust avaldada.

§ 60. Tuumaohutuse nõuete täitmisest vabastamine

(1) Tuumajäätmeid, välja arvatud kasutatud tuumküts, võib ringlusse võtta, taaskasutada ja kõrvaldada vastavalt jäätmeseaduses sätestatule, kui radioaktiivsete ainete sisaldus tuumajäätmetes ei ületa kiirgusseaduse § 62 lõike 3 alusel kehtestatud vabastamistasemeid.

(2) Kui radioaktiivsete ainete sisaldus lõikes 1 nimetatud jäätmetes on suurem kui lubatud vabastamistase, on lõikes 1 nimetatud toiminguteks vajalik pädeva asutuse otsus.

(3) Tuumajäätmete tuumaohutuse nõuetest vabastamise taotluse menetlemisele kohaldatakse kiirgusseaduse § 62 ning selle alusel kehtestatud vabastamise, ringlusse võtmise ja taaskasutamise nõudeid.

§ 61. Lahjendamise keeld

Tuumajäätmete sihipärane lahjendamine, sealhulgas hajutamine või segamine käesoleva seaduse ohutusnõuete täitmisest vabastamise eesmärgil on keelatud.

§ 62. Tuumajäätmete käitlemise kohustuse üleandmine

Kui tuumakäitis või tuumajäätmed antakse üle teisele asjaomast luba omavale isikule, võib pädev asutus asjaomase taotluse alusel anda sellele isikule kas osaliselt või täielikult üle ka tuumajäätmete käitlemise kohustuse tingimusel, et selline üleandmine ei sea ohtu tuumajäätmete käitlemise nõuete rakendamist.

§ 63. Tuumajäätmete võtmine riigi valdusesse

(1) Pädev asutus teeb Vabariigi Valitsusele ettepaneku tuumajäätmete riigi valdusesse võtmiseks, kui tuumajäätmete käitlemise kohustusega isik ei ole täitnud tuumajäätmete käitlemise tegevuskava või on muul viisil oluliselt rikkunud tuumajäätmete käitlemise nõudeid.

(2) Vabariigi Valitsus otsustab tuumajäätmete ülevõtmise riigile või riigi omandis olevale äriühingule tuumajäätmete käitlemise meetmete täielikuks rakendamiseks juhul, kui asjaomase tuumaohutusloa omaja ei ole tuumajäätmete käitlemiskohustust osaliselt või täielikult võimeline täitma.

(3) Vabariigi Valitsus kohustab tuumajäätmete käitlemise kohustusega isikut andma tekitatud tuumajäätmed üle riigile või riigi omandis olevale äriühingule ka sellisel juhul, kui hoolimata pädeva asutuse ettekirjutusest ei ole isik täitnud käesolevas seaduses sätestatud dekomissioneerimisfondi maksete tegemise kohustust.

§ 64. Tuumajäätmete käitlemise kohustuse lõppemine

(1) Pädev asutus otsustab tuumkütsutsükli tegevustest tekkivate tuumajäätmete käitlemise kohustuse lõppemise, kui:

- 1) tuumajäätmete käitlemise kohustus on antud üle vastavalt käesoleva seaduse §-le 62 või
- 2) tuumajäätmed on antud üle heakskiidetud viisil püsivalt teisele riigile vastavalt käesoleva seaduse § 56 lõikele 2.

(2) Tuumajäätmete käitlemise kohustus lõpeb, kui tuumajäätmete lõppladustamine ja tuumakäitise dekomissioneerimine on lõpetatud vastavalt käesoleva seaduse §-le 65 ning § 47

lõikele 7 ning tuumajäätmete käitlemiskohustusega isik on tasunud dekomissioneerimisfondi kõik vajalikud maksed.

(3) Tuumajäätmete riigi valdusesse võtmise korral vastavalt käesoleva seaduse §-le 63 peab riik ülevõetud tuumajäätmete puhul rakendama tuumajäätmete käitlemise nõuetekohaseid meetmeid ning tuumajäätmete käitlemise kohustusega isik peab tasuma nende meetmete rakendamisega seotud kulud.

§ 65. Tuumajäätmete lõppladustamine

(1) Tuumajäätmed loetakse lõppladustatuks, kui pädev asutus on kinnitanud nende paigutamise teatud tingimustele vastavasse ladustuskohta või selleks ettevalmistatud kohta väljavõtmise kavatsusega tema poolt heaks kiidetud viisil.

(2) Kui tuumaohutusloa omaja kohustus käidelda tuumajäätmeid on lõppenud vastavalt käesoleva seaduse §-le 62, läheb tuumajäätmete omandiõigus üle riigile, kes vastutab sellest hetkest alates ka tuumajäätmete lõppladustamise nõuete täitmise eest.

(3) Tuumajäätmete lõppladustamise ajal on pädeval asutusel õigus vajaduse korral tuumajäätmete lõppladustuskohas rakendada meetmeid tuumajäätmete ohutuse kontrolliks ja seireks.

9. peatükk

Kiirgus- ja tuumaohutuslase tegevusega seotud tasud ja maksed

1. jagu

Menetlus- ja järelevalvetasud

§ 66. Ehitusaegse järelevalvetoimingu tasu kujunemise ja maksmise alused

(1) Ehitusaegse järelevalvetoimingu tasu (edaspidi *ehituse järelevalve tasu*) on ehitusloa omaja avalik-õiguslik rahaline kohustus, mille eesmärk on finantseerida käesolevas seaduses sätestatud tuumakäitise ehitamise aegseid järelevalvetoiminguid ning nendega seotud ekspertiise ja auditeid.

(2) Ehituse järelevalve tasuga kaetakse üksnes kulud, mis on otseselt vajalikud tuumakäitise ehitamise ohutuse, tuumaohutuse ja kvaliteedi kontrollimise järelevalvetoimingute ning nende ettevalmistamise finantseerimiseks, sealhulgas:

- 1) juhtimissüsteemide ja aruandluse dokumentatsiooni ning muu vajaliku ehitusaegse dokumentatsiooni läbivaatamise kulu;
- 2) tööde paikvaatluse ja kohapealse järelevalve kulu;
- 3) ekspertide ja laborite kaasamise kulu;
- 4) järelevalveametnike töötasu;
- 5) välisekspertide ja auditeerijate töötasu ning nende palkamisega seotud kulu.

(3) Ehituse järelevalve tasu määratakse proportsionaalselt järelevalve tegeliku kulu ja arvutatakse:

- 1) kas konkreetse ehitusetapi järelevalvetoimingute eeldatava maksumuse põhjal või

2) fikseeritud summana vastavalt ehitusetapi mahule ja tuumakäitise riskitasemele.

(4) Ehituse järelevalve tasu maksab ehitusloa omaja ning see tuleb kanda riigieelarve pädeva asutuse eelarve reale. Tasu kasutatakse sihtotstarbeliselt ehitamiseaegse järelevalve, ekspertiiside ja auditeerimise kulu katteks.

(5) Kui ehituse järelevalve tasuna on makstud rohkem, kui vastab tegelikule järelevalvekulule, on ehitusloa omajal õigus ülemäärane summa tagasi nõuda või tasaarvestada järgmise ehitusetapi järelevalvetasuga.

(6) Ehituse järelevalve tasu makstakse enne vastava ehitusetapi järelevalve alustamist või osamaksetena pädeva asutuse määratud tähtpäeval, välja arvatud juhul, kui käesoleva paragrahvi lõike 8 alusel on sätestatud muu tasumissagedus.

(7) Ehituse järelevalve tasu maksmata jätmise korral võib pädev asutus peatada ehitusloa kehtivuse kuni tasu maksmiseni.

(8) Ehituse järelevalve tasu määrad ning arvestamise ja tasumise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega pädeva asutuse ettepanekul.

§ 67. Tuumaohutusloa menetlustasu kujunemise ja maksmise alused

(1) Menetlustasu on tuumaohutusloa taotleja avalik-õiguslik rahaline kohustus, mille eesmärk on katta käesolevas seaduses sätestatud tuumaohutusloa andmise ja muutmise seotud menetlustoimingute kulu.

(2) Menetlustasuga kaetakse üksnes kulu, mis on otseselt vajalik tuumaohutusloa menetlemiseks, sealhulgas kulu järgmiste toimingute eest:

1) taotluse ja selle lisadena esitatud dokumentide ja ohutushinnangute läbivaatamine ning hindamine;

2) vajalike kontrolli- ja hindamistoimingute läbiviimine, sealhulgas paikvaatlused ja tehniline analüüs;

3) ekspertide ja tehniliste tugisorganisatsioonide kaasamine;

4) rahvusvaheliste organisatsioonide või pädevate asutuste kaasamine;

5) menetlusega otseselt seotud ametnike tegevus.

(3) Menetlustasu määratakse proportsionaalselt vastavalt menetlustoimingute mahule ja keerukusele ning see arvutatakse kas fikseeritud summana vastavalt loa liigile ja menetluse ulatusele või tunnipõhiselt vastavalt menetlustoimingutele, kui menetlus hõlmab lisaekspertiise, rahvusvahelisi hindamisi või muudatuste hindamist loa andmise eeldustes.

(4) Menetlustasu maksab tuumaohutusloa taotleja enne taotluse läbivaatamist, välja arvatud juhul, kui pädev asutus lubab tasumise tagamist tagatise esitamise teel.

(5) Menetlustasu makstakse riigieelarve pädeva asutuse e-riigikassa kontole ning seda kasutatakse sihtotstarbeliselt tuumaohutusloa menetlemise kulu katteks.

(6) Kui menetlustasu on makstud suuremas summas, kui vastab tegelikule menetluskulule, on taotlejal õigus ülemäärane summa tagasi nõuda või tasaarvestada järgmise menetluse tasuga.

(7) Menetlustasu tasumata jätmisel võib pädev asutus peatada taotluse läbivaatamise kuni tasu laekumiseni või tagatise esitamiseni.

(8) Menetlustasu määrad ning arvestamise ja tasumise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega pädeva asutuse ettepanekul.

§ 68. Järelevalvetasu kujunemise ja maksmise alused

(1) Järelevalvetasu on tuumaohutusloa omaja avalik-õiguslik rahaline kohustus, mille eesmärk on finantseerida käesolevas seaduses sätestatud tuumaohutuse riiklikku ja rahvusvahelist järelevalvet.

(2) Järelevalvetasuga kaetakse üksnes kulu, mis on otseselt vajalik käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle järelevalvetoimingute ja nendega seotud tegevuste finantseerimiseks, sealhulgas dokumentide läbivaatamine, paikvaatlus, ekspertide kaasamine, tuumamaterjali ning tuumaohutusloa omaja dokumentide riikliku registri pidamine, järelevalveametnike ja välisinspektorite töö.

(3) Järelevalvetasu määratakse, arvestades käesoleva seaduse § 67 lõikes 3 sätestatud nõudeid.

(4) Järelevalvetasu maksab tuumaohutusloa omaja. See tuleb kanda riigieelarve pädeva asutuse e-riigikassa kontole ning seda kasutatakse sihtotstarbeliselt järelevalvetoimingute ja auditite kulu katteks.

(5) Kui järelevalvetasuna on makstud rohkem, kui vastab tegelikule järelevalvekulule, on tuumaohutusloa omajal õigus ülemäärane summa tagastada või tasaarvestada järgmise perioodi järelevalvetasuga.

(6) Järelevalvetasu tuleb maksta üks kord aastas pädeva asutuse määratud tähtpäevaks, välja arvatud juhul, kui lõike 8 alusel on kehtestatud teine tasumissagedus.

(7) Järelevalvetasu maksmata jätmise korral võib pädev asutus peatada tuumaohutusloa kehtivuse ja kohaldada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduse alusel.

(8) Järelevalvetasu määrad ning arvestamise ja tasumise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega pädeva asutuse ettepanekul.

2. jagu

Dekomissioneerimisreserv ja -fond

§ 69. Dekomissioneerimisreserv ja riiklik dekomissioneerimisfond

(1) Tuumakäitise käitaja on kohustatud moodustama rahalise reservi, mis peab katma tuumakäitise dekomissioneerimise ja radioaktiivsete jäätmete lõppladustamise kulu (edaspidi *dekomissioneerimisreserv*).

(2) Dekomissioneerimisreservi makstud vahendeid hoitakse riiklikus dekomissioneerimisfondis. Fondi haldamise ja vara paigutamise korra, haldaja ning tema ülesanded kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega, tagades vahendite eraldatuse, sihtotstarbelise kasutamise ja piisavuse dekomissioneerimise ning kasutatud tuumkütuse ja tuumajäätmete käitlemise kulu katmiseks.

(3) Dekomissioneerimisreservi suuruse hindamise meetodika, riikliku dekomissioneerimisfondi sissemaksete ja sellest väljamaksete tegemise ning riikliku dekomissioneerimisfondi vara valitsemise, paigutamise ja kasutamise täpsemad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Dekomissioneerimisreservi suuruse määramisel lähtutakse käesolevas seaduses sätestatud tuumakäitise käitamise, dekomissioneerimise ning tuumajäätmete ladustamise aluspõhimõtetest ning eesmärgist tagada, et käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude katmiseks oleks dekomissioneerimise alustamise ajaks riiklikus dekomissioneerimisfondis piisavad vahendid. Dekomissioneerimisreservi esialgse suuruse ning selle järkjärgulise kogumise põhimõtted iga tuumakäitise eeldatava kasutusaja kohta määrab pädev asutus tuumaohutusloa tingimustes.

(5) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega käitamisloa taotleja ja käitamisloa omaja poolt riiklikusse dekomissioneerimisfondi tehtavate sissemaksete suuruse ja käitaja antava finantstagatise tingimused.

(6) Dekomissioneerimisreservi summa peab katma:

- 1) tuumakäitise ohutustamise kulu;
- 2) tuumakäitise käitamisel tekkinud kasutatud tuumkütuse, kiirgusallikate või radioaktiivsete jäätmete ohutustamise kulu;
- 3) kasutatud tuumkütuse või tuumajäätmete lõppladustamise eeldatava kulu tuumakäitise eeldatava kasutusaja ja dekomissioneerimise vältel;
- 4) tuumaohutusloa omaja kulu teadus- ja arendustegevusele, mis on seotud käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud eesmärkidega;
- 5) eeldatava kulu, mis on vajalik käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud tegevuste järelevalveks;
- 6) riikliku dekomissioneerimisfondi haldamise kulu.

(7) Tuumaohutusloa omaja esitab pädevale asutusele koos algse dekomissioneerimiskavaga käesoleva paragrahvi lõike 6 punktides 1–4 nimetatud kulu suuruse detailse hinnangu (edaspidi *dekomissioneerimiskulu prognoos*). Tuumaohutusloa omaja uuendab dekomissioneerimiskulu prognoosi ja esitab selle pädevale asutusele iga kord, kui algset dekomissioneerimiskava muudetakse, kuid mitte harvem kui kord viie aasta järel arvates esimese dekomissioneerimiskulu prognoosi esitamisest pädevale asutusele.

(8) Pädev asutus hindab käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud kulusid tuumaohutusloa taotlemisel, algse dekomissioneerimiskava muutmisel või käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud ajavahemike tagant. Kui pädev asutus tuvastab, et dekomissioneerimisreservi suurus

ei kata tuumakäitise dekomissioneerimise või radioaktiivsete jäätmete lõppladustuskoha sulgemise kulu, on tal õigus suurendada dekomissioneerimisreservi suurust.

(9) Dekomissioneerimiskulu prognoosi esitamise vormi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega osana käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud metoodikast.

3. jagu

Kohalik kasu

§ 70. Tuumajaamaga seotud kohaliku kasu arvutamise ja maksmise alused

(1) Tuumajaamaga seotud kohalik kasu on tasu, mida maksab tuumajaama ehitus-, katsetamis-, käitamis- ja dekomissioneerimisloa omaja kohaliku omavalitsuse üksusele, mille territooriumil tuumajaam asub või hakkab asuma.

(2) Tuumajaamaga seotud kohalikku kasu makstakse alates tuumajaama ehitamise alustamisest kuni tuumajaama täieliku dekomissioneerimiseni.

(3) Tuumajaamaga seotud kohaliku kasu suurus on 0,3 eurot ühe elektrivõrku antud megavatt-tunni kohta.

(4) Alates tuumajaama ehitamise alustamise päevast kuni elektrienergia tootmise alustamisele eelneva päevani ning dekomissioneerimise ajal makstakse tuumajaamaga seotud kohalikku kasu aastas kümme protsenti maksimaalsest tasust, mis saadakse järgmiste näitajate korrutisest:

- 1) tuumajaama elektriline nimivõimsus megavattides;
- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud määr;
- 3) aasta tundide arv (8760).

(5) Ehitamise alustamise päevaks loetakse ehituse alustamise teatise esitamise päeva.

(6) Tootmise alustamise päevaks loetakse päeva, millal tuumajaam esimest korda annab elektrienergiat võrku, otseliini või salvestusseadmesse.

(7) Käesoleva paragrahvi alusel kohaliku omavalitsuse üksusele laekunud kohalikust kasust 50 protsenti maksab kohaliku omavalitsuse üksus vähemalt üks kord aastas võrdselt füüsilistele isikutele, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on arvestusperioodi aluseks oleva aasta 1. jaanuari seisuga tuumajaama läheduses.

(8) Elukoht loetakse lõikes 7 sätestatud tingimustele vastavaks, kui vähemalt osa katastriüksusest, millel elukoht asub, jääb tuumajaama hädaolukorra planeerimistsooni või käitise piirist mõõdetuna lähemale kui kaks kilomeetrit.

(9) Kohaliku omavalitsuse üksus maksab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud tasu ka teise kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil elavatele füüsilistele isikutele, kelle elukoht vastab lõikes 8 sätestatud tingimustele.

(10) Tuumajaamaga seotud kohaliku kasu jaotamise korra kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu määrusega.

10. peatükk

Tuumakontrollimeetmed

§ 71. Terminid

(1) Tuumamaterjali ala on määratletud komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artikli 2 punktis 24.

(2) Tuumamaterjali ala esindaja on isik, kes on töö- või teenistussuhtes käesoleva paragrahvi lõike 3 tähenduses nimetatud käitajaga, ning määratud vastutama tuumamaterjali aruandluse eest riigisiselt ja rahvusvaheliselt komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artikli 2 punkti 26 tähenduses ja kooskõlas artikli 6 lõikega 1.

(3) Käitaja on määratletud komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artikli 2 punktis 34.

(4) Rajatis on määratletud komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artikli 2 punktis 27.

(5) Materjalibilansi ala on määratletud komisjoni määruse (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, artikli 2 punktis 17.

§ 72. Tuumamaterjali omava isiku kohustused

(1) Tuumamaterjali omav isik on kohustatud:

- 1) määrama tuumamaterjali ala esindaja;
- 2) tagama tuumamaterjali aruandlusprotsessi kehtestamise ja järgimise;
- 3) korraldama käesoleva seaduse alusel kehtestatud korras tuumamaterjali arvestuse pidamise ja inventuuri tegemise;
- 4) viivitamata teavitama pädevat asutust igast tuumamaterjali koguse muudatusest;
- 5) viivitamata teavitama pädevat asutust tuumamaterjali kadumisest;
- 6) tagama tuumamaterjali füüsilise kaitse vastavalt käesoleva seaduse alusel kehtestatud nõuetele;
- 7) teavitama pädevat asutust eelnevalt tuumamaterjali veost, väljaveost, sisseveost ja vastuvõtust;
- 8) täitma muid komisjoni määruses (Euratom) 2025/974, mis käsitleb Euratomi kaitsemeetmete kohaldamist, sätestatud arvestus-, aruandlus- ja teavituskohustusi.

(2) Tuumamaterjali arvestuse korraldamise nõuded, andmete loetelu, inventeerimise ja aruandluse esitamise korra ning tähtajad andmete esitamiseks pädevale asutusele kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 73. Tuumamaterjali riiklik register

- (1) Tuumamaterjali arvestuse pidamiseks peetakse riiklikku tuumamaterjali registrit.
- (2) Tuumamaterjali registri vastutav töötleja on pädev asutus.
- (3) Tuumamaterjali registrisse kogutakse vähemalt tuumamaterjali omava isiku andmed, tuumamaterjali kogus, liik, esinemiskuju ja koostis, tuumamaterjali asukoht, koguste lahknemiste ja kadude andmed, tuumamaterjali veo korral saatja ja vastuvõtja andmed.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmeid tuleb tuumamaterjali registris säilitada seni, kuni tuumamaterjal asub ehitises, ja vähemalt viis aastat pärast seda, kui tuumamaterjal on ehitisest eemaldatud, kui ei ole kokku lepitud teisiti.
- (5) Tuumamaterjali riikliku registri asutab ja selle põhimääruse, sealhulgas infoturbe nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 74. Rahvusvahelised inspeksioonid

- (1) Rahvusvaheliste organisatsioonide esindajatel (edaspidi *välisinspektorid*), kellele asjaomane organisatsioon on andnud õiguse kontrollida Eesti Vabariigi suhtes jõustunud tuumakontrollimeetmeid käsitlevate välislepingute tingimuste täitmist, on õigus vastavalt Austria Vabariigi, Belgia Kuningriigi, Hispaania Kuningriigi, Madalmaade Kuningriigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Kreeka Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Portugali Vabariigi, Rootsi Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Soome Vabariigi, Taani Kuningriigi, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vahelise tuumareleva leviku tõkestamise lepingu III artikli lõigete 1 ja 4 rakendamise kokkuleppe lisaprotokollis kehtestatud nõuetele (edaspidi *lisaprotokoll*):
 - 1) siseneda oma ülesannete täitmiseks tuumamaterjali alale, mis kuuluvad vastava välislepingu kohaldamisalasse;
 - 2) saada oma ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ja dokumente või seda võimaldavat juurdepääsu neile;
 - 3) võtta oma ülesannete täitmiseks vajalikke proove ja teha mõõtmisi, teha või tellida ekspertiise ning jäädvustada olukorda pilti ja heli salvestava seadmega.
- (2) Vastavalt lisaprotokollile on pädeval asutusel õigus saata välisinspektoreid käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste puhul.
- (3) Lepingust või seadusest tulenevad kohustused, mis piiravad juurdepääsu ehitisele või andmete avaldamisele, ei kohaldu ulatuses, mis on vajalik tuumakontrollimeetmete rakendamiseks või nende üle kontrolli tegemiseks.
- (4) Tuumamaterjali omav isik on kohustatud lubama välisinspektoritele juurdepääsu materjalibilansi alale, käitamisega seotud andmetele ja dokumentidele, võtta proove ja teha mõõtmisi välislepingust tulenevate ja käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmiseks.
- (5) Riigi esindaja lisaprotokolli artikli 10 tähenduses on pädev asutus, keda teavitatakse lisaprotokolli alusel tehtud toimingutest, sealhulgas tuvastatud probleemidest või vastuoludest, probleemide ja vastuolude lahendamise tulemustest ning kord aastas järeldustest, mis on tehtud lisaprotokollikohaste toimingute põhjal.

§ 75. Välisinspektori ehitise kontrollimisele lubamise otsustamine

(1) Välisinspektorina ei või Eesti Vabariigi territooriumil tegutseda isik, kelle suhtes on Eesti Vabariigi pädevatel asutustel põhjendatud kahtlus, et tema tegevus võib ohustada Eesti Vabariigi või rahvusvahelist julgeolekut või tuua kaasa tuumakäitise või tuumamaterjali suhtes kehtivate tuumakontrolli- või julgeolekumeetmete nõuete rikkumise.

(2) Välisinspektori heakskiitmiseks taotleb pädev asutus nõusoleku välisinspektori isiku sobivuse ja inspekteerimiseks antava loa kohta vähemalt Kaitsepolitseiametilt, Politsei- ja Piirivalveametilt ning asjassepuutuvalt käitajalt. Saadud nõusolekute alusel võimaldatakse välisinspektorile juurdepääs rajatisele tuumakontrollimeetmete rakendamise kontrolliks vastavalt välislepingule.

(3) Pädev asutus korraldab rahvusvaheliste organisatsioonide nimetatud välisinspektorite kinnitamise ja edastab andmed rahvusvahelistele organisatsioonidele.

§ 76. Tuumkütusetsükliga seotud teadus- ja arendustegevusest teavitamine

Isik, kes kavatseb teha tuumkütusetsükliga seotud teadus- ja arendustegevust, mille käigus tuumamaterjali ei kasutata, on kohustatud enne tegevusega alustamist teavitama pädevat asutust.

11. peatükk

Julgeolek ja füüsiline kaitse

§ 77. Tuumakäitiste ja -materjalide füüsiline kaitse

(1) Tuumakäitiste ja -materjalide füüsiline kaitse tuleb tagada:

- 1) riiklike ohuhinnangute põhjal, arvestades riigi julgeolekukeskkonna muutusi ja tuumakütuse tsükli tegevuse arengut;
- 2) tuumamaterjali kategooria ja tuumakäitise riskitasemele vastava tüüpohu profiili või kavandamise aluseks oleva ohu alusel, tagades füüsilise kaitse proportsionaalsuse võimalike ohtudega;
- 3) vastavalt riigikaitseobjekti kaitse korrale käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

(2) Tuumamaterjali füüsilise kaitse nõuded, tüüpohu profiili ja kavandamise aluseks oleva ohu määramise korra ja tuumamaterjali kategoriseerimise alused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(3) Tuumaohutusloa omaja vastutab oma tegevuse julgeoleku ja füüsilise kaitse eest ning on kohustatud:

- 1) vastavalt tuumamaterjali kategooriale ja tuumakäitise riskitasemele koostama ja rakendama turvameetmeid, mis on kooskõlas kehtiva tüüpohu profiili või kavandamise aluseks oleva ohuga;
- 2) koostama tuumakäitise turvaplaani;
- 3) korraldama turvaplaani katsetamiseks turvaõppuseid;
- 4) lisama loataotlusele riskihinnangu, kavandatavad turvameetmed, sidepidamise ja koostöö korralduse korrakaitseorganite ja teiste osapooltega, kes vastutavad tuumakäitise turvalisust

ohustavatele sündmustele reageerimise eest, ning koostöö ja vastutuse ülemineku korralduse, kui sündmust käsitletakse hädaolukorrana;

5) tagama kvalifitseeritud turvateenistujate olemasolu ja valmisoleku;

6) korraldama töötajate usaldusväärsuse ja sobivuse kontrolli, sealhulgas regulaarset taustakontrolli vastavalt tsiviilkriisi ja riigikaitse seadusele;

7) tagama, et töötajad, kes täidavad tuumakäitise ja -materjali julgeoleku ning füüsilise kaitse tagamisel kriitilisi ülesandeid, allutatakse riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse alusel Kaitsepolitsei ameti tehtavale julgeolekukontrollile;

8) teavitama viivitamata pädevat asutust igast sündmusest, mis võib ohustada tuumakäitise turvalisust;

9) rakendama meetmeid kadunud või varastatud tuuma- või radioaktiivsete materjalide leidmiseks ja tagasisaamiseks.

(4) Turvaplaani nõuded ja turvaõppuste läbiviimise kord on kehtestatud tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse alusel.

§ 78. Tuumajulgeoleku korraldamine

(1) Tuumakäitistes ja tuumamaterjalide transpordil peab olema piisav arv kvalifitseeritud turvateenistujaid, kes:

1) töötavad loa omaja või loa omaja palgatud turvaettevõtja teenistuses;

2) tunnevad tuumakäitise või -saadetise eripärasid;

3) on saanud väljaõppe ja on jõu kasutamise õigusega, sealhulgas relvakandmise õigusega vastavalt turvategevuse seadusele;

4) kannavad turvategevuse eeskirja kohast vormiriietust.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab täpsustatud nõuded tuumakäitise siseturvateenistusele ja turvateenistujate kvalifikatsioonile ning sertifitseerimisele.

§ 79. Tuumamaterjali transpordi turvaplaan

(1) Tuumamaterjali transpordil peab loa omaja, arvestades tuumamaterjali kategooriat ja riskitaset, koostama transpordi turvaplaani, mis sisaldab lisaks turvategevuse eeskirja kohasele turvaplaanile vähemalt:

1) materjali omaduste ja koguse kirjeldust;

2) riskihinnangut transpordiga seotud ohtude kohta;

3) kasutatava veovahendi kirjeldust;

4) kavandatud turvameetmete kirjeldust;

5) Politsei- ja Piirivalveameti ning teiste asjaomaste asutustega koostöö korraldus;

6) planeeritud marsruuti ja alternatiivset marsruuti hädaolukorraks.

(2) Transpordi turvaplaan esitatakse vähemalt 30 päeva enne veo toimumist kooskõlastamiseks pädevale asutusele ning Politsei- ja Piirivalveametile.

12. peatükk

Andmekaitse ja küberturvalisus

§ 80. Kiirgusallikat ja tuumamaterjali käsitlevate andmete kaitse

(1) Kiirgusallika ja tuumamaterjali omadusi ning nende asukohaks olevaid ruume ja füüsilise kaitse meetmeid käsitlev teave on asutusesiseseks kasutamiseks, et tagada kiirgusallika ja tuumamaterjali ohutus ja füüsiline kaitse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teabele ning avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punktide 9, 10 ja 18¹ alusel kiirgusallikat või tuumamaterjali puudutavale teabele kehtestatava juurdepääsupiirangu puhul ei kohaldata avaliku teabe seaduse § 40 lõikes 1 sätestatud juurdepääsupiirangu tähtaega. Juurdepääsupiirang kehtestatakse kuni kiirgustegevuse lõppemiseni, esialgu maksimaalselt 75 aastaks. Pädeva asutuse juht võib juurdepääsupiirangu tähtaega pikendada viie aasta kaupa, kuni juurdepääsupiirangu kehtestamise põhjus püsib.

(3) Juurdepääs tuumamaterjali riikliku registri andmetele võimaldatakse:

- 1) pädevale asutusele seoses tuumamaterjali arvestuse ja kontrolli süsteemi üle järelevalve tegemisega;
- 2) tuumakäitise käitajale;
- 3) teistele riigi- ja valitsusasutustele nende põhimäärusest ja asjakohastest seadustest tulenevate volituste piires põhjendatud taotluse alusel.

§ 81. Kiirgusallikat ja tuumamaterjali käsitlevate andmete turvalisus

Käesoleva seaduse paragrahvi 80 lõikes 1 sätestatud teabega seotud võrgu- ja infosüsteemide turvalisus tagatakse küberturvalisuse seaduse ja riigisaladuse seaduse alusel.

13. peatükk Riiklik järelevalve ja auditid

1. jagu Riiklik järelevalve

§ 82. Riikliku järelevalve pädevus ja korrakaitse erimeetmed

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teeb pädev asutus.

(2) Pädev asutus võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30–32, 45 ja 49–53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

(3) Pädeval asutusel on lubatud kasutada füüsilist jõudu korrakaitse seaduses sätestatud alustel ja korras.

§ 83. Riikliku järelevalve erisused

(1) Pädeval asutusel on õigus peatada tuumakäitise käitamine, tuumaseadme kasutamine või tuumamaterjali, tuumkütuse, kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete vedu, kui see on vajalik tuumaohutuse tagamiseks, käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise kontrollimiseks või Eesti Vabariigi suhtes kehtivatest rahvusvahelistest lepingutest tulenevate Eesti Vabariigi kohustuste täitmiseks.

(2) Pädeval asutusel on õigus isikut küsitleda ja nõuda dokumente lisaks korrakaitseaduses sätestatud alustele ka juhul, kui see on vajalik julgeolekumeetmete rakendamiseks, täitmiseks või kontrollimiseks, samuti Eesti Vabariigi suhtes kehtivatest rahvusvahelistest lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks.

(3) Pädev asutus võib tähistatud kinnisasjale siseneda valdaja või muu õigustatud isiku juuresolekuta, kui:

- 1) see on vajalik olulise ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks ja nimetatud isikute kaasamisega kaasneks viivitus, mis seaks ohtu meetme kohaldamise eesmärgi saavutamise;
- 2) kaitsemeetmete rakendamiseks, nende kontrollimiseks või rahvusvahelise inspeksiooni läbiviimiseks.

§ 84. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha igakordne ülemmäär 1 665 000 eurot.

2. jagu

Riiklik audit ja tuumaohutuse temaatiline vastastikhindamine

§ 85. Tuumaohutuse riiklik audit ja vastastikhindamine

(1) Tuumaohutuse riiklik audit on tuumaohutuse tagamise eesmärgil tehtav tuumaohutuse õigusliku korralduse, tuumaohutust tagavate asutuste ja tuumaohutuse tagamiseks rakendatavate meetmete toimimise hindamine. Tuumaohutuse riiklikusse auditisse kaasatakse rahvusvaheliselt tunnustatud eksperte.

(2) Tuumaohutuse riiklik audit tehakse:

- 1) vähemalt kord kümne aasta jooksul;
- 2) iga kord viivitamata pärast tuumaavariid või avariikiirituse olukorra tekkimist tuumakäitises.

(3) Tuumaohutuse temaatiline vastastikhindamine on tuumaohutuse tagamise eesmärgil tehtav riigisisene hindamine, mille aruanne esitatakse hinnangu saamiseks teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile.

(4) Tuumaohutuse temaatiline vastastikhindamine tehakse:

- 1) kord kuue aasta jooksul;
- 2) iga kord viivitamata pärast tuumaavariid, kui sellega kaasneb erakorraliste meetmete kasutuselevõtt väljaspool tuumaseadme asukohta või kaitsemeetmete kasutuselevõtt elanike jaoks.

(5) Riikliku auditi ja temaatilise vastastikhindamise tulemusi tuleb võtta arvesse kiirgus- või tuumaohutusega seotud riiklike arengukavade ja tegevuskavade koostamisel.

14. peatükk

Vastutus tuumakahjustuse tekitamise eest

§ 86. Reguleerimisala

Käesoleva peatüki eesmärk on kehtestada süsteem piisava ja ennustatava hüvitise maksmiseks inimese elu, tervise või vara või keskkonna kahjustamise eest, mille on põhjustanud Eesti Vabariigi territooriumil toimunud tuumaintsident või Eesti Vabariigi jurisdiktsioonis toimunud tuumaintsident.

§ 87. Kohaldamisala

(1) Käesolevat peatükki kohaldatakse üksnes vastutusele tuumakahjustuse eest, mille on põhjustanud Eesti Vabariigi territooriumil toimunud tuumaintsident või Eesti Vabariigi jurisdiktsioonis toimunud tuumaintsident ning mis on tekkinud inimese elule, tervisele või varale või keskkonnale.

(2) Kui kahju on tekkinud tuumaintsidenti ja muust allikast pärit ioniseeriva kiirguse tagajärjel, ei kohaldata käesolevat seadust vastutusele sellise muu ioniseeriva kiirguse tagajärjel tekkinud kahju eest.

§ 88. Terminid

(1) Käesolevas peatükis kasutakse järgnevaid termineid tähenduses, mis on sätestatud neile Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioonis:

1) isik on iga füüsiline isik, isikute ühendus, iga era- või avalik-õiguslik isik olenemata sellest, kas ta on juriidiline isik või mitte, iga rahvusvaheline organisatsioon, mis on juriidiline isik vastavalt tuumakäitise asukohariigi seadustele, ja iga riik või tema koostisosaks olev alljaotis;

2) liikmesriigi isik on Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooni liikmesriik, tema koostisosaks olev alljaotis, era- või avalik-õiguslik isik, sõltumata sellest, kas ta on juriidiline isik või mitte;

3) käitaja on isik, kelle on tuumakäitise asukohariik määranud või tunnistanud tuumakäitise käitajaks;

4) tuumakäitise asukohariik on Viini 1997. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooni liikmesriik, mille territooriumil tuumakäitis paikneb, või kui tuumakäitis ei paikne liikmesriigi territooriumil, siis liikmesriik, mille seaduste kohaselt seda tuumakäitist käitatakse;

5) pädeva kohtu kohaldatav seadus on õigus, mida kohaldab kohus, millel on Viini 1997. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooni kohaselt õigus konventsiooni kohaldada, sealhulgas rahvusvahelise eraõiguse sätted;

6) tuumkütus on iga materjal, mis on suuteline tekitama energiat tuumalõhustumise iseseisva ahelreaktsiooni käigus;

7) radioaktiivne toode või radioaktiivne jääde on radioaktiivne materjal, mis on tekkinud tuumkütuse tootmisel või kasutamisel, või iga materjal, mis on muutunud radioaktiivseks kiirituse mõjul tuumkütuse tootmise või kasutamise käigus, välja arvatud radioaktiivsed isotoobid, mis on jõudnud valmistamise lõppstaadiumisse kujul, mis võimaldab neid kasutada teaduslikel, meditsiinilistel, põllumajanduslikel, kaubanduslikel või tööstuslikel eesmärkidel;

8) tuumareaktor on ehitis või seade, mis sisaldab tuumkütust sellisel kujul, mis võimaldab tuumalõhustumise iseseisvat ahelreaktsiooni ilma neutronite lisaallikata;

9) tuumaintsident on sündmus või sündmuste seeria, millel on sama algpõhjus või lähtekoht ja mis põhjustab tuumakahjustuse või põhjustab leevendusmeetmete rakendamise tõttu tuumakahjustuse tekkimise vahetu ja suure riski;

10) taastamismeetmed on kahjustada saanud või hävinud keskkonnakomponentide taastamise või võrdväärse asendamise mõistlikud abinõud, mis on ette nähtud nende rakendamise riigi seadusega ja mille rakendamiseks on olemas rakendamise riigi pädeva asutuse nõusolek;

11) leevendusmeetmed on tuumaintsidendi toimumise järel käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 1–4 ja 6 sätestatud kahju ja kulude ärahoidmiseks või minimeerimiseks rakendatud abinõud tingimusel, et nende rakendamiseks on olemas nende rakendamise asukohariigi pädeva asutuse nõusolek;

12) mõistlikud meetmed on meetmed, mida pädeva kohtu kohaldatava seaduse kohaselt loetakse kõiki asjaolusid arvestades kohasteks ja proportsionaalseteks, arvestades näiteks tekkinud kahju ulatust ja iseloomu, leevendusmeetmete puhul kahju tekkimise riski, rakendatud meetmete efektiivsust nende rakendamise ajal ning asjakohaseid tehnilisi ja teaduslikke eriteadmisi;

13) SDR on Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) defineeritud arveldusühik, mida IMF kasutab oma tegevuses ja tehingutes (laenueriõigus, *Special Drawing Right*).

(2) Tuumamaterjal käesoleva peatüki tähenduses on:

- 1) tuumkütus, välja arvatud looduslik või vaesestatud uraan, mis on võimeline iseseisvalt või kombineerituna mõne muu materjaliga tekitama väljaspool tuumareaktorit energiat tuumalõhustumise iseseisva ahelreaktsiooni käigus;
- 2) radioaktiivne toode või radioaktiivne jääde.

(3) Tuumakäitis käesoleva peatüki tähenduses on:

- 1) tuumareaktor, välja arvatud tuumareaktor, mis on paigaldatud energiaallikana õhu- või meretranspordivahenditele kas selle liikumapanemiseks või mõnel muul eesmärgil;
- 2) tehas, mis kasutab tuumkütust tuumamaterjali tootmiseks, või tuumamaterjali töötlemise tehas, kaasa arvatud tehas kiiritatud tuumkütuse ümbertöötlemiseks;
- 3) iga käitis, kus hoitakse tuumamaterjali, välja arvatud tuumamaterjali veoga kaasnev juhuslik hoidmine, ning
- 4) iga käitis, ehitis või seade, mis sisaldab tuumkütust, radioaktiivseid tooteid või radioaktiivseid jäätmeid, mille Rahvusvahelise Aatomiennergiaagentuuri juhatajate nõukogu loeb tuumakäitiseks.

(4) Tuumakahjustus käesoleva peatüki tähenduses on:

- 1) tervise kahjustamine või kehavigastus, surma põhjustamine või varaline kahju, mis tekib tuumakäitises asuvast kiirgusallikast pärit ioniseeriva kiirguse tagajärjel või tuumakäitises tekkinud, sealt teele saadetavast või sinna teel olevast tuumkütusest, tuumamaterjalist, kasutatud tuumkütusest, radioaktiivsetest jäätmetest või radioaktiivsest materjalist pärit ioniseeriva kiirguse tagajärjel või neist pärineva ioniseeriva kiirguse ja mürgiste, plahvatuslike või muude kahjulike omaduste koosmõjul;
- 2) punktis 1 kirjeldatud põhjusel tekkinud muu varaline kahju, mis seda nõudma õigustatud isikul tekkis ulatuses, milles see ei ole hõlmatud käesoleva lõike punktis 1 kirjeldatud kahjuga ja ulatuses, milles see on määratud pädeva kohtu kohaldatava seadusega;
- 3) punktis 1 kirjeldatud põhjusel tekkinud keskkonnakahjustuse kõrvaldamiseks või selle tagajärgede leevendamiseks rakendatud või rakendatavate abinõude kulu ulatuses, milles see ei ole hõlmatud käesoleva lõike punktis 1 kirjeldatud varalise kahjuga ja milles see on määratud pädeva kohtu kohaldatava seadusega, välja arvatud juhul, kui tegemist on keskkonna väheolulise kahjustamisega;
- 4) punktis 1 kirjeldatud põhjusel tekkinud kogu olulise keskkonnakahjustuse tõttu saamata jäänud tulu, millest isik jäi ilma seoses huvi kaotamisega keskkonnakasutusel põhineva

majandustegevuse vastu ulatuses, milles see ei ole hõlmatud punktis 1 kirjeldatud varalise kahjuga ja milles see on määratud pädeva kohtu kohaldatava seadusega;

5) leevendusmeetmete rakendamiseks kantud kulu ja selle rakendamisest tekkiv varaline kahju;
6) pädeva kohtu kohaldatava seaduse alusel tsiviilkorras hüvitamisele kuuluv punktis 1 kirjeldatud põhjusel tekkiv mis tahes majanduslik kahju, välja arvatud keskkonna kahjustamisega tekitatud kahju.

(5) Kui käesolevas seaduses määratletud õigustermin erineb sisu poolest Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioonis määratletud õigusterminist, kohaldatakse käesoleva peatüki sätete puhul konventsiooni.

§ 89. Tuumakahjustus ja muu kahju

(1) Kui tuumaintsident põhjustab tuumakahjustuse ja muu kahju, mida ei loeta tuumakahjustuseks, või kui tuumakahjustuse ja muu kahju põhjustavad tuumaintsident ja muu põhjus ühiselt, loetakse muu kahju tuumakahjustuse hulka, välja arvatud juhul, kui selline muu kahju on tuumakahjustusest mõistlikult eristatav.

(2) Kui kahju on põhjustanud tuumaintsident ja ioniseeriv kiirgus, millele Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioon ei kohaldu, ei piira käesoleva seaduse kohaldamine vastutust ioniseeriva kiirgusega põhjustatud kahju eest.

§ 90. Tuumakäitise käitaja vastutus tuumakahjustuse eest

(1) Käitaja vastutab ainuisikuliselt tuumakahjustuse eest Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioonis toodud tingimustel ja ulatuses käesolevas peatükis toodud erisustega.

(2) Vastutus tuumakahjustuse eest tekib olenemata sellest, kus kahju tekkis, välja arvatud juhul, kui tuumakahjustus on tekkinud Viini 1963. aasta tuumakahjustuse konventsiooniga mitteliitunud riigis või sellise riigi poolt rahvusvahelise mereõiguse kohaselt määratud merealal, kui sellistel territooriumitel on tuumakäitis ja puudub vastastikuse tunnustamise põhimõttel võrdväärset režiimi sätestav kokkulepe.

(3) Käitaja vastutab tuumakahjustuse eest, kui see on tõendatult tekkinud tema käitatavas tuumakäitises toimunud tuumaintsidendi tagajärjel.

(4) Käitajal ei teki käesoleva paragrahvis sätestatud vastutust, kui tuumaintsident toimub tema tuumakäitises transpordi eesmärgil vaheladustatud tuumamaterjaliga, mille eest vastutab ainuisikuliselt muu isik.

(5) Tuumakäitise käitaja vastutab tuumakahjustuse eest, mis on tekkinud tema tuumakäitises või sealt saadetud tuumamaterjaliga toimunud tuumaintsidendi tagajärjel, kui:

1) tuumaintsident toimub enne, kui vastutus tuumamaterjali eest on läinud üle teisele tuumakäitisele käitajale vastavalt nendevahelise kirjaliku kokkuleppe tingimustele või kui selline kokkulepe puudub, siis enne kui tuumamaterjali valdus on läinud üle teisele tuumakäitisele käitajale;

2) tuumamaterjal on mõeldud kasutamiseks tuumareaktoris, mis on paigaldatud jõuallikana transpordivahendile selle liikumapanekuks või muul eesmärgil, ning tuumaintsident toimub enne, kui isik, kellel on õigus seda reaktorit käitada, on võtnud tuumamaterjali oma valdusse;

3) tuumamaterjal on saadetud isikule, kelle asukoht on riigis, mis ei ole Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooniga liitunud, ning tuumaintsident toimub enne tuumamaterjali mahalaadimist transpordivahendilt, millega see tuumamaterjal sellesse riiki saabub.

(6) Tuumakäitise käitaja vastutab tuumakahjustuse eest, mis on tekkinud tema tuumakäitise teel oleva tuumamaterjaliga toimunud tuumaintsidendi tagajärjel, kui:

1) tuumaintsident toimub pärast seda, kui ta on teiselt tuumakäitise käitajalt võtnud üle vastutuse tuumamaterjali eest vastavalt käitajate nendevahelise kirjaliku kokkuleppe tingimustele või, kui selline kokkulepe puudub, siis alates tuumamaterjali valduse saamisest;

2) tuumaintsident toimub pärast seda, kui talle on üle läinud tuumamaterjali valdus käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud reaktori käitajalt;

3) tuumaintsident toimub pärast seda, kui tuumamaterjal, mis asub Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooniga mitteühinenud riigis, on laaditud transpordivahendile, millega see toimetatakse sellest mitteühinenud riigist välja, ning käitaja on andnud kirjaliku nõusoleku selle tuumamaterjali endale saatmiseks.

(7) Varastatud, kadunud, üle laeva või õhusõiduki parda heidetud või hüljatud tuumamaterjaliga toimunud tuumaintsidendi tagajärjel tekkinud tuumakahjustuse eest vastutab käitaja, kellel oli viimasena õigus seda tuumamaterjali käidelda.

(8) Kui tuumamaterjali saanud käitaja ja saav käitaja on leppinud kokku, et vastutus teel oleva tuumamaterjaliga seotud tuumakahjustuse eest läheb vedaja nõudel üle vedajale, vastutab vedaja tuumakahjustuse eest alates vastutuse ülemineku hetkest ning tema suhtes kohaldatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikeid 2 ja 3.

(9) Pädeval asutusel on õigus otsusega vabastada käitaja vastutusest tuumakahjustuse tekitamise eest vähemalt ühel alljärgnevatest tingimustest:

1) Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri juhatajate nõukogu on määranud kindlaks tuumakäitise väljaarvamiskriteeriumid ja tuumakäitis vastab nendele kriteeriumidele;

2) Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri juhatajate nõukogu on määranud kindlaks maksimaalse koguse, mille piires on lubatud tuumamaterjal välja arvata, ning tuumamaterjali kogus jääb selle koguse piiresse.

(10) Käesoleva paragrahvi lõike 9 alusel välja arvatud tuumakäitise või tuumamaterjaliga seotud tuumakahjustusele kohaldatakse käesoleva seaduse ja Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooni asemel võlaõigusseaduse sätteid.

§ 91. Tuumajäätmete käitleja ja vedaja vastutus tuumamaterjaliga toimunud tuumaintsidendi eest

Pädev asutus võib oma otsusega tunnistada tuumajäätmete käitleja (edaspidi *vastutav käitleja*) või vedaja (edaspidi *vastutav vedaja*) isikuks, kes vastutab tuumakahjustuse eest samadel alustel nagu Eestis asuva tuumakäitise käitaja, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) tuumajäätmete käitleja või vedaja on seda taotlenud;

2) taotlejal on käesoleva seaduse §-s 96 sätestatud nõuetele vastav kehtiv finantstagatis;

3) käitaja, kes vastutab vastutava käitleja käideldavate tuumajäätmete või vastutava vedaja veetava tuumamaterjaliga seotud tuumakahjustuse eest, on sellega nõus.

§ 92. Käitajate ühine vastutus

(1) Kui tuumakahjustuse eest vastutab rohkem kui üks käitaja ja nende osalust tuumaintsidendis ei ole mõistlikult võimalik eraldada, vastutavad käitajad kahjustuse eest solidaarselt.

(2) Kui tuumaintsident toimus tuumamaterjali ühes ja samas transpordivahendis vedamisel või transpordi ajal samas ladustuskohas ajutisel ladustamisel ning see toob kaasa rohkem kui ühe käitaja vastutuse tuumakahjustuse eest, on nende vastutuse kogusumma piiratud solidaarselt käesoleva seaduse § 94 alusel kohalduva suurima summaga vastutavatele käitajatele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhtudel on iga käitaja vastutus piiratud temale käesoleva seaduse § 94 alusel kohalduva suurima summaga.

§ 93. Vastutus mitme tuumakäitisega seotud tuumaintsidendi korral

Kui samas tuumaintsidendis osaleb sama käitaja mitu tuumakäitist, on käitaja vastutus iga osalenud tuumakäitise suhtes piiratud sellele tuumakäitisele rakenduva piirsummaga vastavalt käesoleva seaduse §-le 94 .

§ 94. Vastutuse piirmäär ja hüvitisnõuete rahuldamise järjekord

(1) Käitaja kohustus hüvitada tuumakahjustus on kuni 300 miljonit SDR-i iga tuumaintsidendi kohta.

(2) Pädeval asutusel on õigus määrata käitajale käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud madalam vastutuse piirmäär, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) tuumakäitiseks on uurimisreaktor, väikese võimsusega tuumareaktor, tuumamaterjali ümbertöötlemiskäitis või ladustuskoht;

2) see on põhjendatud tuumakäitise või tuumamaterjali omaduste ja nendega seoses võimalike tuumaintsidentide põhjustatud tuumakahjustuse ulatusega;

3) käitaja vastutuse piirmäär ei ole väiksem kui 50 miljonile SDR-ile vastav summa ning riik kohustub hüvitama käesoleva lõike alusel määratud ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud summa vahe.

(3) Tuumakahjustuse hüvitise maksmise kord ja jaotus sissenõudjate vahel määratakse asja lahendava kohtu kohaldatava seaduse alusel.

(4) Lisaks tuumakahjustuse eest välja mõistetud hüvitisele tuleb tasuda intress ja hüvitise väljamõistmiseks tehtud kulutused.

(5) Kui tuumakahjustuse hüvitise nõudeid on rohkem kui käesolevas paragrahvis sätestatud käitaja vastutuse piirmäära ulatuses, makstakse esimeses järjekorras välja hüvitised surma põhjustamise ja tervise kahjustamise eest.

(6) Isik, kes ei ole käitaja ja kes maksab rahvusvahelisest lepingust või mitte-liikmesriigi siseriiklikust õigusest tuleneval alusel välja hüvitise tuumakahjustuse eest, omandab väljamakstud summa ulatuses tuumakahjustuse eest hüvitist saama õigustatud isikult nõude isiku vastu, kes vastutab tuumakahjustuse eest, välja arvatud osas, milles vastutaval käitajal on tagasinõudeõigus selle isiku vastu.

§ 95. Vastutusest vabastavad asjaolud

(1) Käitaja ei vastuta tuumakahjustuse eest üksnes juhul, kui:

- 1) tuumakahjustus tekkis relvastatud konflikti, vaenutegevuse, kodusõja või ülestõusu tagajärjel;
- 2) tuumakahjustus tekkis tuumakäitisele endale või tuumakäitisega samas asukohas paiknevale teisele tuumakäitisele, sealhulgas ehitusjärgus olevale tuumakäitisele;
- 3) tuumakahjustus tekkis tuumakäitise asukohas olevale varale, mida kasutatakse selles asukohas paiknevate tuumakäitiste käitamiseks.

(2) Kohus võib vabastada käitaja osaliselt või täielikult kohustusest tuumakahjustus hüvitada, kui tuumakahjustuse põhjustas kahjustada saanud isik ise tahtlikult või raske hooletusega.

§ 96. Finantstagatis

(1) Käitajal peab olema oma tuumakahjustuse hüvitamise kohustuse täitmiseks kehtiv finantstagatis (edaspidi *finantstagatis*).

(2) Finantstagatiseks võib olla Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioonis sätestatud tingimustele vastav ja pädeva asutuse heakskiidetud krediidasutuse garantii või sellega samaväärne kindlustusleping.

(3) Tuumakahjustuse eest vastutav käitaja on kohustatud andma vedajale Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooni artikli III nõuetele vastava dokumendi, millega tagatise andja tõendab finantstagatise kehtivust.

(4) Täpsustatud nõuded finantstagatisele kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 97. Tuumakahjustuse nõuete aegumine

(1) Tuumakahjustuse hüvitamise nõude aegumise tähtaeg on kümme aastat tuumaintsidenti toimumise päevast arvates.

(2) Tuumakahjustuse hüvitamise nõue surma, kehavigastuse või tervisekahjustuse põhjustamise korral aegub 30 aasta jooksul tuumaintsidenti toimumise päevast arvates.

(3) Tuumakahjustuse nõue aegub kolme aasta jooksul arvates päevast, mil nõuet esitama õigustatud isik sai või pidi teada saada tuumakahjustusest, välja arvatud juhul, kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud aegumistähtajad saabuvad varem.

(4) Iga isik, kes on esitanud kahjuhüvitise nõude käesolevas paragrahvis sätestatud tähtaja jooksul, võib oma nõuet muuta, et arvestada kahju süvenemist, isegi pärast lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaegade möödumist tingimusel, et lõplik kohtuotsus ei ole jõustunud.

§ 98. Tagasinõudeõigus

Käitajal on tuumakahjustuse hüvitise tagasinõude õigus:

- 1) kui see on sätestatud kirjalikus lepingus või
- 2) kui tuumaintsident on põhjustatud tegevusest või tegevusetusest kahju tekitamise eesmärgil selle füüsilise isiku vastu, kes sel eesmärgil tegutses või tegutsemata jättis.

§ 99. Kohtualluvus ja Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooniga ühinenud riigi kohtu otsuse täitmine

- (1) Tuumakahjustuse nõuete kohtualluvus määratakse vastavalt Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsioonile.
- (2) Kui tuumakahjustuse hüvitamise nõue allub Eesti kohtule, lahendab asja Harju Maakohus.
- (3) Viini 1963. aasta tuumakahjustuse hüvitamise konventsiooniga liitunud riigi kohtu jõustunud lahendit tuumakahjustuse hüvitamise nõude kohta tunnustatakse ja see täidetakse sisulise läbivaatamiseta tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, välja arvatud juhul, kui kohtulahend saadi tuginedes pettusele, isikule, kelle kahjuks kohtulahend tehti, ei antud piisavat võimalust esitada vastuväiteid või kui kohtulahend on vastuolus avaliku korra või õiguse aluspõhimõtetega.

§ 100. Diskrimineerimise keeld

Käesolevat peatükki rakendatakse diskrimineerimata kodakondsuse, alalise või ajutise elukoha alusel.

15. peatükk Vastutus

§ 101. Tuumaohutusloata tegutsemine või loa nõuete rikkumine

- (1) Tuumaohutusloata tegutsemise või loa nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 102. Andmete säilitamise ja esitamise nõuete rikkumine

- (1) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud andmete kogumise ja säilitamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 265 000 eurot.

§ 103. Tuumakontrollimeetmete nõuete rikkumine

- (1) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis või Euroopa Liidu õigusaktis sätestatud tuumakontrollimeetmete nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 104. Tuumajulgeoleku ja füüsilise kaitse nõuete rikkumine

- (1) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud tuumajulgeoleku ja füüsilise kaitse nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 105. Tuumajäätmete käitlemise nõuete rikkumine

- (1) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud tuumajäätmete käitlemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 106. Riikliku järelevalve, auditi või välisinspektorite järelevalve takistamine või nõuete rikkumine

- (1) Riikliku järelevalve, auditi või välisinspektorite järelevalve takistamise ja nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.
- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 107. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

16. peatükk Rakendussätted

§ 108. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse muutmine

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 40¹ lõiked 3 ja 3¹ tunnistatakse kehtetuks.

§ 109. Kiirgusseaduse muutmine

Kiirgusseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) seaduse tekstis asendatakse sõna „Keskkonnaamet“ sõnadega „pädev asutus“ vastavas käändes;
- 2) paragrahvi 4 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „, lõhustuva või fertiilse tuumamaterjali rikastamine ning kasutatud tuumkütuse ümbertöötamine“;

- 3) paragrahvi 12 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „tuuma- või“;
- 4) paragrahvid 18–20 tunnistatakse kehtetuks;
- 5) paragrahvi 29 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „- ja tuuma“;
- 6) paragrahvi 29 lõige 1¹ ja lõige 2 ning §-d 33 ja 40 tunnistatakse kehtetuks;
- 7) paragrahvi 68 lõige 1 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks;
- 8) paragrahvi 68 lõiget 4 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:
„3) tegevusteks, milleks on vaja tuumaohutustuba tuumaenergia ja -ohutuse seaduse kohaselt;“;
- 9) paragrahv 79 tunnistatakse kehtetuks.

§ 110. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse muutmine

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 16 lõike 3 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) keskkonnaluba, keskkonnakompleksluba, kiirgustegevusluba ja tuumaohutustuba.“.

§ 111. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2027. aasta 1. jaanuaril.